

011 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Με την Ακολουθία του Καιρού ο ιερέυς λαμβάνει την εξ ύψους δύναμη· με την ένδυση των ιερών Αμφίων νοιώθει να ενδύεται ξανά την χάρη της Ιερωσύνης.
2. Η Ιερά Προσκομιδή είναι δηλωτική και συμβολίζει το Άγιο Σπήλαιο που γεννήθηκε ο Χριστός. Όπως το Σπήλαιο της Βηθλεέμ ήταν κοντά στα ιεροσόλυμα και τον Τάφο όπου τάφηκε, έτσι και η Προσκομιδή είναι κοντά στο Ιερό Θυσιαστήριο. Μάλιστα σε γωνιά του Ιερού, για να δείχνει το πτωχικό του Σπηλαίου στο οποίο γεννήθηκε.
3. Το Άγιο Ποτήριο δηλώνει την Σταυρική θυσία του Χριστού (“το ποτήριον της θυσίας, που του έδωσε ο Πατήρ Του να πει”).
Το άγιο Δισκάριο συμβολίζει και είναι η επιθανάτια κλίνη ή την νεκροφόρα (αν θέλετε), στην οποία κείται το θυσιασμένο σώμα Του.
4. Και τα δύο Σκεύη είναι ιερά και τίμια. Οι ψυχές μας όμως είναι τιμιώτερες από αυτά. Εκείνα δεν μετέχουν του Χριστού που έχουν μέσα, εμείς όμως μετέχουμε.
5. Παλαιόθεν οι Χριστιανοί πρόσφεραν στον Ναό αργυρά ή χρυσά ιερά Σκεύη. Όμως, κυρίως, χρυσές να κάνουμε τις ψυχές μας και τις καρδιές μας.
6. Το Πανάγιο Πνεύμα, καθώς και το Τίμιο Σώμα και Αίμα του Χριστού, που βρίσκεται εις αυτά, είναι που τα κάμνουν τίμια και ιερά.
7. Οι πιστοί προσφέρουν από τα γεννήματά τους, τον άρτο και τον οίνο, τα οποία ο ιερέυς χρησιμοποιεί διά την αναίμακτον θυσία.
8. Η ύψωση της προσφοράς (του άρτου) από τον ιερέα συμβολίζει την ύψωση του Χριστού πάνω στον Σταυρό.
9. Ο Χριστός έδωσε τον εαυτό Του “λύτρο” για να μας εξαγοράσει από την κατάρρα της αμαρτίας και του θανάτου. Όμως έλαβε πίσω τα “λύτρα”, με την Ανάστασή Του, για να μας τα δώσει πίσω σ’ εμάς τους εξαγορασμένους. Έδωσε δηλ. πίσω σ’ εμάς τους εξαγορασμένους τον αγοραστή (τον εαυτό Του και τα χαρίσματά Του).
10. Ο Πατήρ δέχθηκε την συμφιλίωση και ελευθέρωσε, ο Υιός έγινε (τρόπον τινά) το “λύτρο” της ελευθερίας και το Άγιο Πνεύμα η ίδια η Ελευθερία!

012 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι μια προσφορά του ανθρώπου προς τον Θεό και μια αντιπροσφορά του Θεού προς τον άνθρωπο.

2. Η Ακολουθία της ιεράς Προσκομιδής ή Προθέσεως αποτελεί ακριβώς την προσφορά του ανθρώπου προς τον Θεό· φτάνει αυτή να γίνεται με αγαθή και καθαρή πρόθεση. Αυτή μας η προσφορά μας, η οποία προτίθεται στην Προσκομιδή (εξ ου και αγία Πρόθεση ονομάζεται), αποτελεί, μαζί και με την προσφορά της καρδιάς μας, μια συμπόρευση του ανθρωπίνου γένους και της δημιουργίας (αντιπροσωπευόμενης διά του άρτου και του οίνου) για να καθαγιαστεί ο άνθρωπος και μαζί του όλη η κτίση...

3. Η ιερά Προσκομιδή αποτελεί το Σπήλαιο όπου γεννάται ο Χριστός και εκτυλίσσεται η επί γης ζωή Του μέχρι τα 30 του χρόνια. Και όπως ο Χριστός στις 40 μέρες προσεφέρθη στον Ναό (κατά την Υπαπαντή Του), ζώντας κατοπινά στην αφάνεια. Αργότερα δε, από τα 30 μέχρι τα 33 του χρόνια κηρύττει δημοσίως, για να καταλήξει στο Πάθος και την Σταυρική Του θυσία στα Ιεροσόλυμα. Έτσι και τώρα προσφέρονται πρώτα τα Τίμια δώρα στην αγία Πρόθεση και αργότερα (μετά την Μεγάλη Είσοδο) προσφέρονται στο άγιο Θυσιαστήριο, την Αγία δηλ. Τράπεζα.

4. Ο άρτος (το πρόσφορο) από το μεσότατο του οποίου βγαίνει ο Αμνός, συμβολίζει την κοιλία της Θεοτόκου από την οποία εγεννήθη ο Χριστός κατά σάρκα. Το υπόλοιπο του προσφόρου αποτελεί το αντίδωρο, που προσφέρεται στους πιστούς κατά το τέλος της Θείας Λειτουργίας.

Και όπως ο Χριστός υψώθηκε στον Σταυρό και μετά την Αποκαθήλωσή Του ετέθη στο μνήμα· έτσι και τώρα ο Αμνός, ο κύβος δηλ. που βγαίνει από το πρόσφορο, υψώνεται από τον υπόλοιπο άρτο και κατόπιν κατατίθεται στο άγιο Δισκάριο σαν σε μνήμα.

5. Ο άρτος και ο οίνος είναι αποκλειστική τροφή του ανθρώπου και όχι των ζώων. Γι' αυτό και ο Χριστός μας όρισε να γίνεται η Θεία Λειτουργία με τα υλικά του άρτου και του οίνου.

6. Εμείς προσφέρουμε στον Θεό αυτά που αποτελούν τα συστατικά της υλικής ζωής μας (τον άρτο δηλ. και τον οίνο) και ο καλός Θεός μας αντιπροσφέρει, με τον καθαγιασμό του άρτου και του οίνου, την δική Του ζωή. Ακριβώς με την Θεία Κοινωνία κοινωνούμε, μετέχομε του Θεού...

7. Ο ίδιος ο Χριστός αποκάλεσε τον εαυτό Του "Άρτο Ζωής" και "Άμπελο αληθινή". Μέσω του καθαγιασμού του άρτου και του οίνου, τα οποία μεταβάλλονται στη Θεία Λειτουργία σε Σώμα και Αίμα Χριστού, τα οποία και κοινωνούμε, μας συγκροτεί τόσο την παρούσα ζωή, όσο και την μέλλουσα.

8. Όπως η άμπελος και ο σίτος αφού κατακλιθούν στην γη, ανασταίνονται στο ύστερον και γίνονται μέσα διά την συντήρησή μας, ο άρτος δηλ. και ο οίνος· κατόπιν δε αγιάζονται στην Θεία Λειτουργία και γίνονται Σώμα και Αίμα Χριστού και τα

κοινωνούμε· έτσι και εμείς, αφού θαφτούμε στην γη, θα αναστηθούμε μετά και θα κοινωνούμε και μετέχουμε αιωνίως της θείας δόξης Του...

9. Τα Αναγνώσματα στην Θεία Λειτουργία τα ακούμε, τα δε τελούμενα σε αυτήν τα βλέπουμε. Γιατί η Θεία λειτουργία και κάθε μέρος της, αποτελεί το καθένα και ένα μέρος της ζωής του Χριστού μας. Με λίγα λόγια, η Θεία Λειτουργία ιερουργεί την ζωή του Χριστού...

10. Ο Χριστός στον Μυστικό Δείπνο τελεί την λειτουργική ανάμνηση του Σταυρού και του Πάθους Του. Σε αυτά αναφέρεται την στιγμή εκείνη και όχι στα θαύματα Του, γιατί, τα πρώτα μας προσφέρουν την σωτηρία, ενώ τα δεύτερα αποτελούσαν την απόδειξη της εν Χριστώ σωτηρίας μας.

11. Η σιωπή του Χριστού στα Πάθη και τον Σταυρό, έδειχνε ότι τα υπέμεινε όλα εκουσίως και με την θέλησή Του... Πάνω στον Σταυρό ο Χριστός έδειξε όλο το βάθος της αγάπης και της ταπείνωσής Του.

13. Στα 30 του χρόνια εβαπτίσθη στον Ιορδάνη για να καθαγιάσει τα ύδατα. Στα 33 Του Υψώθηκε ψηλά πάνω στον Σταυρό για να καθαγιάσει τον αέρα. Το Τίμιο αίμα Του έπεσε στην γη για να καθαγιάσει την γη. Και με τον θάνατό Του κατέβηκε στον Άδη για να βγάλει από εκεί όσους τον δέχτηκαν και τον πίστεψαν.

14. Ενώ στην σκιά του Ιουδαϊκού Νόμου (στην παλαιά Διαθήκη) οι Ιουδαίοι έθυαν τον αμνό εν κρυπτώ, τώρα στο φως της χάριτος ο Αμνός του Θεού (ο Χριστός) θυσιάζεται φανερά και υπαίθρια και ανοίγει τα χέρια Του επάνω στον Σταυρό για να αγκαλιάσει με τον τρόπο αυτό όλη την Οικουμένη!

013 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Ο ιερέυς στην ιερά Προσκομιδή κάμνει αναπαράσταση των παθών και της Σταύρωσης του Κυρίου.

Χαράσσει σταυροειδώς (σε σχήμα Σταυρού) στο πίσω μέρος του Αμνού, όπως ο Αμνός του Θεού (ο Χριστός) είχε στο πίσω Του μέρος τον Σταυρό, στον οποίο ήτο καρφωμένος.

2. Μετά νύττει διά της λόγχης στο δεξιό μέρος του Αμνού, όπως ο στρατιώτης ένυξε την δεξιά πλευρά του Χριστού. Και αμέσως ρίχνει ο Διάκονος οίνο και ύδωρ στο Άγιο Ποτήριο, όπως ακριβώς έτρεξε από την πλευρά του Χριστού αίμα και ύδωρ.

3. Το αίμα και το ύδωρ που έτρεξαν από την πλευρά του αποθανόντος Χριστού, είναι εικόνες της Θείας Ευχαριστίας (που κοινωνούμε) και του Θείου Βαπτίσματος που βαπτιζόμαστε. Από την πλευρά που κεντήθηκε πάνω στον Σταυρό πηγάζουν τα 2 βασικά αυτά Μυστήρια της εκκλησίας μας.

4. Ο Χριστός δημιούργησε την Εύα από την πλευρά του υπνώττοντος Αδάμ, λέγει η η Αγία Γραφή στην Γένεση (Παλαιά Διαθήκη).

Έτσι και τώρα υπνώττοντος διά του θανάτου του (του νέου Αδάμ, του Χριστού) δημιουργήθηκε από την πλευρά του η Εκκλησία.

5. Και όπως ο Αδάμ διά του τριαδικού Θεού νυμφεύτηκε την Εύα μέσα στον Παράδεισο, έτσι και τώρα ο Χριστός νυμφεύεται την Εκκλησία μέσα στον νέο Παράδεισο (την Εκκλησία).

6. Σε αντίθεση με την κακή μέθη του κρασιού, το αίμα του Χριστού, στο οποίο μετεβλήθη ο οίνος μέσα στο Άγιο Ποτήριο, “μεθά” τους πιστούς με “νήφουσα μέθη”, δηλ. με μέθη που φέρνει εγρήγορση στον νου, δύναμη και εγκράτεια.

7. Ο άγιος, πάλιν, Άρτος είναι σώμα Χριστού. Έτσι, οι μεταλαμβάνοντες αυτού γίνονται και οι ίδιοι σώμα Χριστού. Αυτός είναι και ο σκοπός της Θείας Λειτουργίας (Θείας Ευχαριστίας) να γίνουν οι πιστοί Σώμα και Αίμα Χριστού, δηλ. σύσσωμοι και σύναιμοι με Αυτόν.

8. Όπως ο άρτος προέρχεται από πολλά σιτάρια διαφόρων τόπων και πεδιάδων, τα οποία έγιναν ένα, έτσι και οι πιστοί εκ διαφόρων τόπων και εθνών, γίνονται ένα Σώμα μεταξύ τους και με τον Χριστό.

Το ίδιο και με τον προσφερόμενο οίνο: Όπως αυτός προέρχεται από σταφύλια εκ διαφόρων τόπων και περιοχών, έτσι και οι πιστοί με την κοινωνία του Αίματος του Χριστού γίνονται σύναιμοι με τον Χριστό και μεταξύ τους, στην Μίαν, Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν.

9. Αυτή είναι η Εκκλησία. Οι πιστοί ενωμένοι όλοι σε ένα με τον επίσκοπο της τοπικής τους Εκκλησίας. Κατ’ επέκταση η Εκκλησία (νύμφη του Χριστού) είναι ένα με Αυτόν· και ο Χριστός, πάλιν, ένα με τον Πατέρα Του.

Έτσι εφαρμόζεται ο λόγος του Κυρίου που είπε στον Πατέρα Του, “θέλω όπως είμαστε εμείς ένα (Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα), το ίδιο και οι πιστοί να είναι ένα μαζί μας (με τον Θεό). Αμήν.

014 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

Ο ιερέας διά της αγίας Λόγχης βγάζει τριγωνική μερίδα της Παναγίας Θεοτόκου, την οποία και τοποθετεί πάνω στο άγιο Δισκάριο, στο δεξιό μέρος του Αμνού.

1. Η Παναγία είναι η επουράνιος Κλίμαξ, ο σύνδεσμος του Ουρανού και της γης.
2. Ο Χριστός είναι η Κεφαλή και οι πιστοί είναι το σώμα Του (το σώμα της Εκκλησίας).

3. Η δε Παναγία είναι ο τράχηλος που ενώνει το σώμα (δηλ. τους πιστούς) με την Κεφαλή (τον Χριστό).
4. Διά της Θεοτόκου αναγόμαστε στον Χριστό και διά του Χριστού στον Πατέρα.
5. Την ανθρώπινη φύση στον Θεάνθρωπο Χριστό την προσφέραμε διά μέσου της Παναγίας.
6. Η Θεοτόκος ευεργέτησε ολόκληρη την δημιουργία. Διά μέσου της δέχθηκαν και οι Άγγελοι και οι άνθρωποι τις θεϊκές ευλογίες. Έτσι, ούσα η ίδια καινούργια “γη” και καινούργιος “ουρανός”, έφτιαξε καινούργια γη και καινούργιο ουρανό, για τους ανθρώπους και τους αγγέλους.
7. Η παναγία Κοίμηση της Θεοτόκου και μετάβαση της στον Ουρανό είναι ένα πανηγύρι του Ουρανού· γιατί, η ίδια είναι αφάνταστα καθαρότερη από τον Ουρανό και τα ουράνια σκηνώματα!
8. Η Παναγία Μητέρα του Θεού, έδωσε σ’ Αυτόν (τον Χριστό) τα δικά της, Έτσι και Αυτός έδωσε σε αυτήν τα δικά Του...
9. Η Παναγία στέκεται δίπλα από τον Υιό και Θεό μας, με πολλή και ανείπωτη παρρησία και από κει ευλογεί τον κόσμο και αγιάζει όλη την πλάση.
10. Στον Ευαγγελισμό, η Παναγία έγινε ο ασάλευτος θρόνος του Βασιλέως του Μεγάλου (του Χριστού). Στην Κοίμησή της ο Υιός και Θεός μας την τοποθετεί στα δεξιά του Βασιλικού Του θρόνου (δηλ. της δόξης Του).

Μετά ο ιερέας βγάζει μικρή τριγωνική μερίδα εις τιμήν πασών των επουρανίων Δυνάμεων, την οποία και τοποθετεί στο ιερό Δισκάριο, στο αριστερό μέρος του Αμνού.

1. Τότε ο Λόγος έγινε ορατός στους αγίους Αγγέλους, όταν προσέλαβε την ανθρώπινη φύση στο Πρόσωπό Του και εσαρκώθη.
2. Το Μυστήριο της Θεία Οικονομίας, της σάρκωσης του Θεού Λόγου, το οποίο ήταν κρυμμένο διά μέσου όλων των αιώνων, φανερώθηκε πρώτα στους Αγγέλους, στο οποίο και μυήθηκαν. Ακολουθώντας, οι άγιοι Άγγελοι, με διάφορες αγγελοφάνειες, διακόνησαν στο Μυστήριο αυτό και αποκάλυψαν στους ανθρώπους την χάρη της γνώσεως αυτής.
3. Όταν στην Βηθλεέμ γεννήθηκε ο Χριστός, πλήθος στρατιάς ουρανίων αγγέλων υμνούσαν τον Θεό, λέγοντες: “δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη”. Τώρα, στην λειτουργική Βηθλεέμ (στην ιερά Προσκομιδή, την οποία τελεί ο ιερέας) ιερουργείται και πάλιν το Μυστήριο της σαρκώσεως του Λόγου

και πάλιν πλήθος αγγέλων παρίστανται αοράτως, κύκλω της αγίας Πρόθεσης και του ιερού Θυσιαστηρίου, της Αγίας Τράπεζας.

015 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

Ο ιερέας διά της αγίας Λόγχης βγάζει άλλες μικρές τριγωνικές μερίδες (το σύνολο 9):

1. Εις τιμήν των Ταγμάτων:

1. πασών των επουρανίων Δυνάμεων ασωμάτων
2. των αγίων ενδόξων Προφητών
3. των αγίων ενδόξων και πανευφήμων Αποστόλων
4. πάντων των αγίων Ιεραρχών
5. των αγίων ενδόξων Μαρτύρων
6. πάντων των απ' αιώνος εν ασκήψει λαμψάντων Μοναχών
7. των ενδόξων και θαυματουργών Αναργύρων
8. των αγίων και Δικαίων Θεοπατόρων Ιωακείμ και Άννης και του Αγίου της ημέρας ού και η μνήμη επιτελείται και
9. του εν αγίοις Πατρός ημών Ιωάννου του Χρυσοστόμου (ή Βασιλείου του Μεγάλου) ού και η Θεία Μυσταγωγία επιτελείται.

Όλες τις πιο πάνω μερίδες βγάζει ο ιερέας από το πρόσφορο διά της αγίας Λόγχης και τις τοποθετεί στα αριστερά του Αμνού.

2. Όπως σε μια κηδεία γίνεται κατάθεση στεφάνων από διάφορα σωματεία, τώρα κατατίθενται οι ίδιοι οι Άγιοι (ο καθένας στο Τάγμα του) και συλλειτουργούν μαζί με τους πιστούς, σε κάθε Θεία λειτουργία, το Ευχαριστιακό Δείπνο.
3. Στην Θεία Λειτουργία ζούμε το Μυστήριο της Εκκλησίας, το μυστήριο της κοινωνίας των Αγίων.
4. Η Θεία Λειτουργία είναι το γεγονός που συγκαλεί (εκκλησιάζει) ολόκληρη την Εκκλησία, την Παναγία Μητέρα του Θεού, τα Τάγματα των Αγγέλων και των Αγίων, καθώς και τους πιστούς, ζώντες και τεθνεώτες. Τους συγκαλεί όλους επί το αυτό, κατά τον λόγο του Κυρίου: “ όπου εάν ή το πτώμα, εκεί συναχθήσονται οι αετοί” (Ματθ. 24, 28).
5. Ο χορός των Αγίων είναι και ο σκοπός της Θείας Οικονομίας· να μετοικήσουν οι άνθρωποι από την γη στον Ουρανό και να γίνουν μέτοχοι της Βασιλείας των Ουρανών.
6. Κάθε ευχαριστιακή Κοινότητα είναι ολόκληρη η μία Ποίμνη του Χριστού που “εν ενί στόματι και μια καρδιά” προσφέρει τα δώρα στον Ένα Ποιμένα και με την

Κοινωνία του Δεσποτικού Σώματος που τους αντιδωρίζει, δημιουργεί την κοινωνία των Αγίων.

7. Αφού τελειώσει ο ιερέυς με τις τριγωνικές μερίδες των Αγίων, αρχίζει να βγάζει μερίδες ψίχουλα και να τα τοποθετεί στο κάτω μέρος τώρα του Αμνού,
 1. για τον οικείο Δεσπότη και πάσης Επισκοπής Ορθοδόξων, του ιερού Κλήρου και όλων των ζώντων Ορθοδόξων Χριστιανών, τους οποίους η ευσπλαχνία του Θεού έχει καλέσει στην κοινωνία Του· και μετά βγάζει μερίδες,
 2. για όλους τους κεκοιμημένους Ορθοδόξους Χριστιανούς, οι οποίοι κοιμήθηκαν με την ελπίδα της αναστάσεως της αιωνίου ζωής, όντες σε κοινωνία με τον πανάγαθο Θεό.

016 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Όταν μνημονεύεται μια ψυχή (είτε ζώντος είτε κεκοιμημένου) στην Ιερά Προσκομιδή, μετέχει αυτή του αγιασμού των Τιμίων Δώρων, μετά την μεταβολή αυτών σε Σώμα και Αίμα Χριστού.
2. Εάν μεν είναι μετανοημένη ψυχή δέχεται την κοινωνία του Αγίου Πνεύματος. Αν όμως συνεχίζει να ζει μέσα σε θανάσιμο αμάρτημα, τότε η ψυχή δέχεται την καταδίκη της.
3. Και οι κεκοιμημένοι (οι ευσεβώς αποθανόντες) “κοινωνούν” τον Χριστό, με τρόπο που Αυτός γνωρίζει. Τον αγιασμό που μεταδίδει στους ζώντες η Θεία Κοινωνία δεν τον στερούνται ούτε οι ευσεβείς κεκοιμημένοι.
4. Και ή τους σβύνεται όλο το χρέος τους ή τουλάχιστον αφαιρούνται κάποιες οφειλές των (των αποθαμένων).
5. Μεγάλο κέρδος και ωφέλεια δέχονται οι ψυχές των κεκοιμημένων από την αναίμακτη θυσία του υπέρ ημών αποθανόντος Χριστού.
6. Πάνω στο δισκάριο βρίσκεται παρούσα όλη η Οικουμενική Εκκλησία. Στο μέσον ο Αμνός του Θεού (ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου), δεξιά η Παναγία, αριστερά τα τάγματα των Αγγέλων και των Αγίων και κάτω οι ζώντες και κεκοιμημένοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί.
7. Μέγα το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας: Ο Θεός βρίσκεται μεταξύ ανθρώπων θεουμένων· προοίμιο της μέλλουσας βασιλείας και αιωνίου ζωής... “Θεός μεθ’ ημών ορώμενός τε και μεταλαμβάνόμενος...”

8. Ο ίδιος ο Χριστός με την σάρκωση και την Θυσία Του μας μάζεψε κοντά Του· και με την αγάπη Του μας συγκεντρώνει σε κάθε Θεία Λειτουργία στην Βασιλεία Του.
9. Το θυμιάμα υποδηλοί την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στα Τλιμια Δώρα και στους πιστούς.
10. Όπως το θυμιάμα ευωδιάζει όταν έρθει σε επαφή με το αναμμένο κάρβουνο στο θυμιατήρι, έτσι και οι προσευχές μας ευωδιάζουν όταν προσφέρονται με ζέση ψυχής, οπότε η ψυχή μας γίνεται ζωντανό θυμιατήριο.
11. Απαιτείται να απαλλαγούμε από την δυσοσμία των παθών (εξαιρέτως δε, των σαρκικών παθών) για να παρασταθούμε στο άγιο θυσιαστήριο με ευωδιάζοντα σώματα και ψυχές...

017 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Πριν την παρουσίαν του Χριστού βασίλευαν στο ανθρώπινο γένος ο διάβολος, η αμαρτία και ο θάνατος.
Ο διάβολος απατούσε, η αμαρτία έσφαζε και ο θάνατος έθαπτε.
2. Ο Χριστός σαρκώθηκε και μας ελευθέρωσε από την τριπλή αυτή διαβολική τυραννία (διάβολο, αμαρτία, θάνατο).
3. Η ωραιότητα που φόρεσε ο Χριστός και η δύναμη που ζώστηκε είναι αυτή αύτη η σάρκα Του, την οποία προσέλαβε στο Πρόσωπό Του, εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρία της Παρθένου. Η αγία σάρκα Του, η ανθρώπινη φύση που πήρε, θεώθηκε εξ άκρας συλλήψεως (από την αρχή δηλ. της σύλληψής της στα σπλάγχνα της Θεοτόκου).
4. Με αυτή την σάρκα ο Χριστός πολέμησε και με αυτή νίκησε τον τύρανο διάβολο.
5. Το μεγαλύτερο δείγμα της θείας φιλανθρωπίας είναι τα ατίμητα δώρα που μας χαρίζουν το άγιο Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία (Θεία Κοινωνία).
Οι άνθρωποι γίνονται με αυτά θεοί και υιοί Θεού κατά χάρη· ο άνθρωπος πηλός γίνεται ομότιμος με την θεία φύση και ομόθεος.
6. Το μυστήριο που ήταν αποκεκρυμμένο διά μέσου των αιώνων και εμφανίστηκε με την σάρκωση του Θεού Λόγου, παρέμεινε τα πρώτα τριάντα χρόνια της επί γης παρουσίας Του στην αφάνεια.
7. Ο κατ' εξοχήν καιρός του Χριστού είναι ο καιρός της θυσίας Του.

Γι' αυτό και τα προσφερόμενα τίμια δώρα παραμένουν στην Θεία Λειτουργία, από την Προσκομιδή μέχρι την απαγγελία του Συμβόλου της Πίστεως, καλυμμένα.

8. Όταν λέμε ευλογία του Θεού, εννοούμε ότι τα μύρια αγαθά με τα οποία μας πλούτησε.
9. Ο Θεός ευλόγησε κατά την Δημιουργία τους Πρωτοπλάστους.
Και η μεν Εύα με την παρακοή της εισήγαγε την κατάρρα.
Ο δε Χριστός με την υπακοή και την θυσία Του έφερε πλούσιες τις ευλογίες του Θεού στους ανθρώπους.
10. Ο Χριστός ταπεινώσε τον εαυτό Του για να μας υψώσει· πέθανε για να μας καταστήσει αθάνατους· και έγινε κατάρρα (κρεμματοσθής στον Σταυρό) για να μας προσκομίσει την θεία ευλογία.
11. Όταν ευλογούμε τον Θεό, στην ουσία δεχόμαστε την ευλογία Του· και όταν ο Θεός μας ευλογεί, και πάλιν εμείς παίρνουμε το κέρδος.
12. Θέλει ο Θεός να δοξάζεται διά μέσου μας από όλους τους ανθρώπους, όχι γιατί έχει ο Ίδιος να κερδίσει κάτι (αφού είναι ανενδεής), αλλά γιατί έτσι δέχονται πίσω οι άνθρωποι τις θείες ευλογίες.
13. Σε κάθε Θεία Λειτουργία η κύρια Ευλογία που δεχόμαστε από τον Θεό είναι ο ίδιος ο Χριστός. Και έτσι διά μέσου Του επιστρέφουμε στην ευλογημένη Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

018 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

1. Στην ευχή της Προσκομιδής ο ιερέυς παρακαλεί τον Θεό να δεχθεί τα προτεθέντα δώρα στο υπερουράνιο Του Θυσιαστήριο. Και να θυμηθεί αυτούς που τα προσέφεραν (τον πιστό Του λαό), καθώς αυτούς για τους οποίους τα προσέφεραν (και μνημονεύτηκαν στην Αγία Πρόθεση).
2. Η Ακολουθία της ιεράς πρόθεσης είναι η προετοιμασία για την Θεία Λειτουργία.
3. Ο Αέρας, το ρούχινο κάλυμμα με τα οποία καλύπτει τα τίμια δώρα, είναι το σύμβολο του Ουρανού και της συγκαταθέσεως του Πατρός στην προσφορά του Υιού Του εν Αγίω Πνεύματι.
4. Ο Χριστός είπε στον Πιλάτο ότι δεν θα είχε καμιά εξουσία πάνω του (του Χριστού) αν αυτή δεν του ήτο δοσμένη άνωθεν. Αυτή η δόση, σημαίνει την συγκατάθεση του πατρός αφενός και συγχρόνως την ίδια θέληση του Υιού.

5. Με την Ακολουθία της Ιεράς προσκομιδής, η αγία μας Εκκλησία μας προετοιμάζει να δεχθούμε το Μυστήριο της Τριαδικής φανέρωσης. Ο Χριστός προσφέρεται· ο Πατήρ (συμβολιζόμενος με το κάλυμμα του Αέρος) συγκατατίθεται· και το Άγιο Πνεύμα, που συμβολίζεται με το θυμίαμα, προετοιμάζει την είσοδο του Βασιλέως του μεγάλου.
6. Η θυμίαση ξεκινά από το θυσιαστήριο (την Αγία Τράπεζα), συνεχίζει στους αγίους του εικονοστασίου, ακολουθεί στους πιστούς και τέλος επανέρχεται πάλιν στο θυσιαστήριο. Επειδή αρχή και τέλος όλων των αγαθών είναι ο Θεός.
7. Το θυμίαμα δηλώνει την Χάρη που ξεχύθηκε από τους Ουρανούς εις τον κόσμο, διά του Ιησού Χριστού, καθώς και την ευωδία του Αγίου Πνεύματος και που πάλιν διά του Ιησού Χριστού ανέβηκε στο υπερουράνιο θυσιαστήριο.
8. Ο χώρος της Θείας Λειτουργίας είναι το άπειρο και ο χρόνος της η αιωνιότητα... Μέσα σ' αυτό τον χώρο και τον χρόνο μας καλωσορίζει ο λειτουργός θυμιάζοντάς μας.
9. Ο “καιρός” του Κυρίου είναι ο καιρός της θυσίας Του. είναι καιρός να του παραχωρήσουμε την θέση μας· να ιεουργήσει Αυτός την προσφορά μας, να την δεχθεί ο Ίδιος και ο Πατήρ Του εν Αγίω Πνεύματι και, τέλος, να μας δοθεί ο Ίδιος εις βρώση και πόση.
10. Η Θεία Λειτουργία, λοιπόν, είναι ο “καιρός” της αγάπης του Χριστού προς τον άνθρωπο.
11. Το κατ' εξοχήν αγαθόν έργο είναι η Θεία Λειτουργία. Είναι το έργο διά του οποίου ο Θεός, που είναι το μόνο Αγαθό, εργάζεται την σωτηρία του λαού Του.
12. Με την θεία Λειτουργία ο Θεός συνεχίζει το έργο της δημιουργίας, προχωρώντας στην αναδημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου.
13. Ο πρώτος Αδάμ είναι χοϊκός· συστάθηκε από την γη. Ο δεύτερος Αδάμ, ο Χριστός, είναι πνεύμα και ζωή και γεννήθηκε από τον Θεό Πατέρα. Τράπεζα και ζωή του χοϊκού, είναι ό,τι βλαστάνει η γη. Ενώ, τράπεζα και ζωή του πνευματικού και καινού (βαπτισμένου) ανθρώπου είναι ο επουράνιος άνθρωπος, ο Χριστός, ο οποίος μας τρέφει με την δική Του σάρκα.

019 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι το Μυστήριο της παρουσίας του Χριστού και η φανέρωση της ευλογημένης Βασιλείας του πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.
2. Μας ερωτά ο Χριστός με το στόμα του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου: «Τι είναι η Βασιλεία (των Ουρανών);» Και απαντά ο ίδιος ο Χριστός: «Η παρουσία η εμή (η δική μου)».
3. Το Μυστήριο αυτό της παρουσίας του Χριστού στην Θεία Λειτουργία, κάνει την γη ουρανό.
4. Όσοι μετέχουν στην Τράπεζα της Θείας Λειτουργίας, μετά θάνατο θα μετέχουν και της Τράπεζας της Βασιλείας των Ουρανών.
5. Στην Θεία Λειτουργία βλέπουμε και ακούμε...
Ξεκινά η Θεία Λειτουργία, ακουστικά με την ευλογία (ευλογημένη η Βασιλεία...) και οπτικά με το χάραγμα του σημείου του Σταυρού διά του Ευαγγελίου.
Γιατί, ο Σταυρός του Χριστού μας οδηγεί σ' αυτή την ευλογημένη Βασιλεία.
6. Με το "Αμήν", οι πιστοί αποδέχονται αυτά που λέγει ο ιερέας αλλά και εύχονται να γευθούν τα αγαθά της Τριαδικής βασιλείας. Έτσι και ο πιο απλός και μικρός πιστός γίνεται 'ένα' με τους προχωρημένους και τον ιερέα.
7. Χωρίς την ειρήνη, χωρίς την γαλήνη των λογισμών, δεν μπορούμε να γίνουμε μέτοχοι των ουρανίων μυστηρίων.
8. Οι όσιοι Πατέρες μετέβαιναν από τα ακατάπαυστα δάκρυα στην ειρήνη των λογισμών· από την ειρήνη των λογισμών ανέβαιναν στην καθαρότητα του νου και από την καθαρότητα του νου ο άνθρωπος βλέπει τα μυστήρια του Θεού...
9. Το μυστήριο της Θείας Λειτουργίας είναι μυστήριο της ειρήνης, που μας ενώνει με την "όντως ειρήνη", τον Χριστό.

020 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Ο Χριστός μάς δίδαξε "να ζητούμε πρώτα την βασιλεία του Θεού και την δικαιοσύνη Του".
2. Ακριβώς, η "άνωθεν ειρήνη" είναι η καθολική αρετή (καρπός δηλ. όλων των αρετών) που είναι ταυτόσημο με την "δικαιοσύνη του Θεού".
3. Η δε "σωτηρία των ψυχών ημών" τι άλλο είναι παρά η βασιλεία του Θεού;

4. Ο άνθρωπος με την παρακοή και την αμαρτία διέκοψε τον σύνδεσμο της ειρήνης μέσα του, με τον Θεό και με τους συνανθρώπους του.
5. Ο Χριστός με την αγία Του ζωή και την μέχρι Σταυρού υπακοή Του και θυσία Του, νίκησε την αμαρτία και τον διάβολο και μας συνένωσε με τον ουράνιο Πατέρα Του.
6. Γι' αυτό στην γέννησή Του (ως άνθρωπος) οι άγιοι Άγγελοι έψαλλαν το “δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία”.
7. Η ειρηνοποίηση, λοιπόν, της γης και του ουρανού έγινε από τον ίδιο τον Θεό (τον Λόγο του Θεού), “διά του αίματος του σταυρού αυτού”.
8. Τι είναι αυτό που συμφιλίωσε την φύση των ανθρώπων με τον Θεό; Ότι ο ίδιος ο Θεός (ο αγαπητός Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού) έγινε άνθρωπος, όμοιος με εμάς...(πλην της αμαρτίας)
9. Έτσι, όντες εμείς εχθροί του Θεού (όχι ο Θεός εχθρός μας), με την σάρκωση του Λόγου του Θεού γίναμε οικείοι του Θεού!
10. Άρα, για ποιον εσφάγη ο Χριστός και γιατί; Για να φέρει εμάς τους μακράν του Θεού πλησίον Του και μαζί να φέρει και την ειρήνη της γης προς τον Ουρανό.
11. Εκείνα που μας χωρίζουν από την ειρηνική Βασιλεία του Θεού, είναι τα πάθη μας, η αμαρτία και η εκ τούτων καταδυνάστευση του διαβόλου.
12. Θα πρέπει, λοιπόν, εμείς να ξυπνήσουμε από την μέθη των παθών και της αμαρτίας και να δεχθούμε μέσα μας την ειρηνική παρουσία του ειρηνικού και πράου βασιλέως Χριστού.
13. Για δε την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου, θα πρέπει πρώτοι εμείς οι πιστοί να συνειδητοποιήσουμε ότι όλοι μας (οι πιστοί) αποτελούμε την οικογένεια του Χριστού· και σ' αυτή την οικογένεια οφείλουμε να καλούμε κάθε συνάνθρωπό μας.
14. Η ειρήνη του Χριστού καρποφορεί την στερέωση, την “ευστάθεια των (τοπικών) αγίων του Θεού εκκλησιών” και την ένωση όλων μέσα στην αλήθειά Του.
15. Γι' αυτό και καλούμαστε να “αληθεύουμε εν αγάπη”· και να διατηρούμε την ενότητα του Πνεύματος μέσα στον σύνδεσμο της ειρήνης...
16. Οι πιστοί, όχι απλώς πρέπει να ειρηνεύουμε μεταξύ μας, όχι απλώς να αγαπούμε αλλά και να είμαστε όλοι ένα, μία ψυχή!

17. Η σύγχυση, ο θόρυβος, οι φιλονικίες...και τον ένα τον κομματιάζουν!
Ενώ η ειρήνη...και τους πολλούς τους ενώνει σε ένα· πάντοτε, βέβαια, μέσα στην ενότητα του Πνεύματος και την αλήθεια του Χριστού.
18. Με το δεσμό, λοιπόν, της ειρήνης καλούμαστε οι πιστοί να συνδεθούμε και μεταξύ μας και με τον Θεό.
19. Με το δεσμό της ειρήνης και της αγάπης φθάνουμε , διά της Θείας λειτουργίας, στην ευρυχωρία της αγάπης του Θεού.
20. Ζητώντας την ειρήνη, στην ουσία ζητούμε τον Χριστό, γιατί Αυτός είναι η όντως ειρήνη!

021 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Εισερχόμαστε στον άγιο οίκο με πίστη, ευλάβεια και ιερό φόβο Θεού.
Πίστη ότι όλα όσα λέγονται μέσα στον ναό είναι αληθινά και πίστη στην σωστική πρόνοια του Θεού, ότι όλα όσα του ζητούμε προσευχόμενοι μας τα δίνει.
2. Ο άγιος άρτος που κείται πάνω στην Αγία Τράπεζα είναι αυτό το Σώμα το οποίο θα εμφανιστεί στην Β' Παρουσία και σαν αστραπή θα λάμψει από άκρη σε άκρη της γης.
3. Το φως του Χριστού είναι εκτυφλωτικό σαν αστραπή για τους αναξίους, αλλά φωτιστικό, ιλαρό και παρηγορητικό για τους δεκτικούς.
4. Εισερχόμαστε στον ναό ως ναυαγοί που καταφεύγουν σε γαλήνιο λιμάνι.
5. Μπαίνοντας στον ιερό Ναό αμέσως νοιώθει κανείς ξαλαφρωμένος από τις βιοτικές μέριμνες.
6. Με πόση ωφέλεια φεύγουν όσοι εκκλησιάζονται και πόση ζημιά παθαίνουν όσοι απουσιάζουν!
7. Ο Ναός είναι ο επίγειος ουρανός ο επουράνιος Θεός ενοικεί και εμπεριπατεί...
8. Ο Ναός του Θεού έχει πάντοτε ένοικο τον Οικοδεσπότη Θεό.
9. Αλλά και στον άνθρωπο, που είναι το ζητούμενο και ο σκοπός του Ναού, δόθηκε η δυνατότητα να γίνει έμψυχος Ναός του Θεού.
10. Οι πιστοί, όπου αγιάζονται μέσα στον ναό, γίνονται οι λίθοι όπου οικοδομείται η Εκκλησία.

11. Με την Θεία Κοινωνία ο άνθρωπος γίνεται ναός χριστοφόρος (που φέρει τον Χριστό) και κάθε κομμάτι του σώματός του είναι ένα κομμάτι του ναού του Χριστού.
12. Τι τιμή να γίνουμε οικία του Θεού στην οποία έχουμε ένοικο τον ίδιο τον Θεό!
13. Το σώμα μας είναι ο κυρίως ναός, η ψυχή μας το ιερό βήμα και ο νους (η καρδιά μας) το ιερό θυσιαστήριο.

022 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Αφού προσευχηθήκαμε για τον ιερό Ναό και για τους πιστούς που εισέρχονται σ' αυτόν, προχωρούμε στην δέηση προς Κύριον για τον Επίσκοπο και τον ιερό κλήρο του.
2. Μετά την Ανάληψη του Χριστού, την θέση Του πήραν οι άγιοι Απόστολοι, στην συνέχεια οι Επίσκοποι που αυτοί χειροτόνησαν και στην συνέχεια οι ιερείς που αυτοί ενεργούν κατ' εντολήν του Επισκόπου των.
3. Η συνέχεια είναι αδιάσπαστη (Αποστολική διαδοχή), γι' αυτό και ο κάθε λειτουργός είναι διάδοχος του Χριστού.
4. Στο πρόσωπο του Επισκόπου βλέπουμε τον ίδιο τον Χριστό και στους ιερείς τους Αποστόλους. Ο Επίσκοπος είναι η ζωντανή εικόνα του Δεσπότη Χριστού.
5. Η παρουσία του Επισκόπου στην Θεία Λειτουργία ή η συγκατάθεσή του για την τέλεσή της είναι βεβαίωση της γνησιότητας του Μυστηρίου.
6. Λέει ο Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος (Αποστολικός Πατέρας): "Να θεωρείται έγκυρη η Ευχαριστία (Θεία Λειτουργία) που τελείται από τον Επίσκοπο ή από τον ιερέα που ο Επίσκοπος του έχει αναθέσει την τέλεση".
7. Αφού εισέλθει στον Ναό ο Επίσκοπος και δώσει την ειρήνη του Χριστού στους πιστούς, ενδύεται την Αρχιερατική του στολή, που συμβολίζει την σάρκωση του Λόγου του Θεού (που ενδύθηκε την ανθρώπινη σάρκα).
8. Το διακριτικό άμφιο του Επισκόπου είναι το ωμοφόριο, που συμβολίζει την επί των ώμων άρση του χαμένου προβάτου, σύμφωνα με την παραβολή είπε ο Χριστός.
9. Ο Αρχιερέας είναι η εικόνα του Χριστού, ο διάδοχος των αγίων Αποστόλων. Όλα όσα ενεργεί, τα ενεργεί αντί του Χριστού.

10. Τι είναι ο άγιος άρτος; Το άγιο Σώμα του Χριστού. Τι γίνονται οι πιστοί που τον μεταλαμβάνουν; Γίνονται και αυτοί σώμα Χριστού. Και συναποτελούν το ένα Σώμα της Αγίας μας Εκκλησίας. Άρα Θεία Ευχαριστία (Θεία Κοινωνία) και Εκκλησία είναι ένα και το αυτό πράγμα.
11. Οι πιστοί με τον Επίσκοπο αποτελούν μια ενότητα, όπως ο η Εκκλησία με τον Χριστό και όπως ο Χριστός με τον ουράνιο Πατέρα Του.
12. Ο Επίσκοπος ή ο υπ' αυτού κανονικώς χειροτονηθείς ιερέας κατεβάζουν στους πιστούς τις ουράνιες ευλογίες και ανεβάζουν τις ικεσίες και τα αιτήματά τους στον Θεό.
13. Φαίνεται τολμηρό το να προσεύχεται κανείς μόνος του για την σωτηρία του Επισκόπου. Όταν όμως, κατόπιν παρακινήσεως του Διακόνου, συνενωθούν οι προσευχές των πιστών στο μέσον της Σύναξης της Εκκλησίας, σαν μια δυνατή προσευχή ανεβαίνει στους ουραμούς.

023 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η απόδειξη για τους Αγίους ότι έφθασαν στην τελειότητα είναι η θυσία τους υπέρ των ανθρώπων.
2. Ό,τι είναι στο σώμα η ψυχή, είναι και οι Χριστιανοί για τον κόσμο. Οι πιστοί κρατούν τον κόσμο.
3. Οι πιστοί αγαπούν τον τόπο τους, τον κάθε τόπο, τον κάθε άνθρωπο.
4. Ο άνθρωπος δέχεται από τον Θεό τον κόσμο (την δημιουργία) και τον ξαναπροσφέρει στον Θεό ως ευχαριστία (διά μέσου του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας).
5. Με την αμαρτία ο άνθρωπος υποτάχθηκε στην φθορά αλλά και η γη γίνεται και αυτή πρόσκαιρος και φθαρτή.
6. Η φιλόανθρωπη επέμβαση του Θεού περιόρισε τις συνέπειες της ανταρσίας του ανθρώπου. Τώρα ο άνθρωπος και ο κόσμος (η κτίση) περιμένουν τον ευλογημένο ερχόμενο εν ονόματι Κυρίου.
7. Με τον ερχομό του Κυρίου στον κόσμο (την σάρκωση του Θεού Λόγου) ο κόσμος μεταμορφώνεται σε ουρανό και ο άνθρωπος γίνεται ξανά βασιλεύς του κόσμου και βασιλευόμενος υπό του Θεού.

8. Με την γέννηση του Χριστού ο άνθρωπος και ο κόσμος, όχι μόνο επανέρχονται στην προ της πτώσεως κατάσταση, αλλά κάτι περισσότερο: Γίνεται η άνοδος στον χώρο όπου είναι ο Χριστός, εν δεξια του Θεού.
9. Με τον ερχομό του Χριστού η ειρήνη του Θεού ξαναγύρισε στον άνθρωπο, τον κόσμο και την δημιουργία.
10. Το κατεξοχήν μυστήριο με το οποίο ξανάρχεται σε όλη την κτίση η ειρήνη του Χριστού είναι η Θεία Λειτουργία.

024 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Όλες μας οι θλίψεις, όλοι οι κόποι της ζωής μας ζητούμε να γίνουν οδός σωτηρίας.
2. Όταν προσφέρουμε την αγάπη μας προς τους πονεμένους, την προσφέρουμε στον ίδιο τον Χριστό.
3. Ο Οίκος του Θεού είναι η παρηγοριά και η χαρά των πονεμένων.
4. Ψυχή που κοπιάζει μέσα στις δοκιμασίες, βρίσκεται πιο κοντά στον Θεό. Και η Θεία Κοινωνία της γίνεται φάρμακο στις θλίψεις, γιατί έχει μαζί της συνοδοιπόρο τον Χριστό.
5. Η ηδονή της αμαρτίας φέρνει ως φυσικό επακόλουθο την οδύνη και τον πόνο.
6. Η οδύνη που υπεισήλθε μετά την πτώση του ανθρώπου γίνεται φάρμακο της ψυχικής του αρρώστειας.
7. Μέσα στις θλίψεις και τις δοκιμασίας φυτρώνουν οι αρετές. Γίνονται δηλ. οι θλίψεις αιτίες των αρετών.
8. Με τις θλίψεις απαλασσόμαστε από τις αμαρτίες και εξαγνιζόμαστε.
9. Κάθε δοκιμασία και θλίψη φαίνεται να μας διώχνει προς στιγμή την χαρά και να φέρνει την λύπη, όμως ύστερα φέρνει ειρήνη στην ψυχή και αγιασμό.
10. Όταν ευχαριστούμε τον Θεό μέσα από τις θλίψεις μας και τις δοκιμασίες, έρχεται σαν φυσικό επακόλουθο η χαροποιός (που φέρνει χαρά) κατά Θεόν ζωή.
11. Οι διάφορες θλίψεις και συμφορές, όνομα έχουν συμφορών, δεν αποτελούν όμως συμφορές. Εξαρτάται πώς τις αντιμετωπίζουμε.

12. Παρόλα αυτά, επειδή νοιώθουμε αδύναμοι, ταπεινά ζητούμε το έλεος και την βοήθεια του Θεού.
13. Οι πιστοί περνούν ακέραιοι μέσα από τις θλίψεις και τις δοκιμασίες και παίρνουν στην Θεία Λειτουργία το φάρμακο της αθανασίας, το λευκαντήριο των ψυχών τους, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού.

025 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Αφού προσευχηθήκαμε για όλα, ο λειτουργός μας προστάζει να αποθέσουμε τους εαυτούς μας στον Θεό.
2. Για να το πετύχουμε αυτό επικαλούμαστε την βοήθεια της Παναγίας μας και όλων των Αγίων, γιατί, και οι ίδιοι είχαν αφιερώσει τον εαυτό τους στον Θεό.
3. Όμως για να το πετύχουμε αυτό χρειάζεται και η αγάπη προς τους αδελφούς μας, ώστε μαζί με αυτούς να προσφερθούμε στον Θεό.
4. Εμείς οι άνθρωποι γίναμε ο σκοπός της σαρκώσεως του Θεού Λόγου και για την δική μας Σωτηρία καταδέχτηκε να γεννηθεί και να φανερωθεί μέσα σε ανθρώπινο σώμα.
5. Κάθε επιμέρους στιγμή της Θείας Λειτουργίας είναι και η μυστηριακή αναβίωση μιας ορισμένης χρονικής περιόδου της ζωής του Χριστού.
6. Μία αρμονική Μελωδία και ένας ρυθμικός θείος ύμνος είναι ικανά να μας απαλλάξουν από τα γήινα, να μας ελευθερώσουν από τα δεσμά του σώματος και να μας βοηθήσουν να ζήσουμε πνευματικά να καταφρονώντας τα βιοτικά πράγματα.
7. Τα λόγια των ύμνων καθαρίζουν την ψυχή και ελκύουν το Άγιο πνεύμα σ' αυτήν.
8. Εκείνο που απαιτείται στην θεία Λειτουργία για να τραβήξουμε τη χάρη του Αγίου πνεύματος είναι η εγρήγορση του νου, η θερμή καρδιά και καταφυγμένη, ο υγιής λογισμός και η καθαρή συνείδηση.
9. Η ψυχή μοιάζει με ένα άριστο μουσικό που έχει σαν όργανο το ίδιο της το σώμα, αντί κιθάρας αυλού και λύρας.
10. Η ευλάβεια και η αγαθή συνείδηση γεννούν τον ιερό ύμνο τον οποίο δέχεται στους ουραμούς ο Θεός.

026 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Θεία Λειτουργία είναι η πορεία του ανθρώπου για την συνάντηση του Θεού, την θεωρία του Θεού και την κοινωνία του Θεού.
2. Το αναζητούμε ξανά τα ίδια και τα ίδια δεν είναι επανάληψη παλαιών αιτήσεων αλλά αναζήτηση καινούργιων εμπειριών...
3. Μέσα στη Θεία Λειτουργία επεκτεινόμαστε συνεχώς, βαδίζουμε από αρχή σε καινούργια αρχή· δεν χορταίνουμε να λέμε τα ίδια λόγια στον Κύριο των δυνάμεων και να ζητάμε τα ίδια πράγματα.
4. Όσο καθαρίζεται το σώμα και η ψυχή τόσο αφθονότερη μας προσφέρεται και η χάρη της Θείας Λειτουργίας.
5. Με το Άγιο βάπτισμα γινόμαστε ελεύθεροι, δίκαιοι, άγιοι, κληρονόμοι, αδελφοί του Χριστού, μέλη του Χριστού, αλλά και ναός της αγίας Τριάδος και όργανα του Αγίου πνεύματος.
6. Μαζευόμαστε στον άγιο Οίκο όπου βρίσκονται τόσοι αδελφοί, όπου είναι και το Πνεύμα το Άγιο, όπου ανάμεσα μας είναι εκεί και ο Ιησούς Χριστός και ο Πατέρας Του.
7. Δεν γινόμαστε μόνο εμείς κλήρος του Χριστού, αλλά και ο Χριστός γίνεται σε μας κλήρος και κληρονομία.
8. Ο Κύριος γίνεται κληρονομία της ψυχής μας και η ψυχή μας γίνεται κληρονομία δική Του.
9. Ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού, αυτός που ξεπερνά κάθε διάνοια και κάθε σκέψη, αφού προσπέρασε όλες τις ουράνιες αγγελικές δυνάμεις, καταδέχτηκε να γίνει άνθρωπος, να μπει σε μήτραν παρθενική και να περάσει όλα τα ανθρώπινα...για την δική μας Σωτηρία. Τέλος,
10. Ο Βασιλεύς Χριστός έρχεται στον κόσμο μας και δίνει τη μάχη που εμείς έπρεπε να δώσουμε· και βγαίνει νικητής της αμαρτίας και του θανάτου για χάριν του ανθρώπινου γένους.

027 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΑ

1. Η Εκκλησία ιδρύθηκε για να φτάσουμε όλοι στην ενότητα, όσοι ήμασταν πριν διαιρεμένοι.
2. Οι φωνές διαφόρων ανθρώπων και οι προσευχές τους σαν μια φωνή και σαν μια προσευχή ανεβαίνει προς τον ουράνιο Πατέρα, βαδίζοντας όλοι στον ίδιο δρόμο, τον Χριστό.
3. Αν και όταν ζητούμε στην προσευχή μας αυτά που μας συμφέρουν και κάνουμε αυτό που εξαρτάται από εμάς, ζούμε δε ζωή Ευαγγελική και έχουμε αγάπη και ομόνοια προς το πλησίον, δεν έχει παρά να εισακουστούν οι αιτήσεις μας από τον φιλόανθρωπο Θεό.
4. Όποιος στη φιλία με τον πλησίον βάζει πρώτα θεμέλιο Εμένα τον Χριστό, θα βρίσκομαι μαζί του και άρα η αγάπη μεταξύ τους θα είναι και γνήσια και ισχυρή.
5. Δεν συγκρίνεται η προσευχή που γίνεται στο σπίτι του καθενός, από την προσευχή που γίνεται ομοθυμαδόν από τόσο πλήθος πιστών στον χώρο της Εκκλησίας, όπου κυριαρχεί η ομόνοια, η συμφωνία, ο σύνδεσμος της αγάπης και οι ευχές των ιερέων.
6. Η αγάπη αυξάνει την δύναμη της κοινής προσευχής και κάνει τον τόπο της Συνάξεως να σαλεύεται σαν σε σεισμό· γι' αυτό και εμείς μαζευόμαστε όλοι εδώ στον ναό, για να τραβήξουμε περισσότερο τον Θεό να μας λυπηθεί.
7. Πολύ συγκινείται και αγαπά ο Θεός να ακούει την προσευχή να βγαίνει από τα στόματα τόσων παιδιών του εν μέσω της Εκκλησίας.
8. Από την Σύναξη, λοιπόν, των πιστών μια φωνή προσφέρεται στον ουράνιο Πατέρα, μια προσευχή, μια δέηση, ένας νους, μια ελπίδα, με την αγάπη την εν Χριστώ Ιησού.

029 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΙΚΡΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

1. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής γράφει ότι η γλυκύτητα των ασμάτων και γενικά όλων των ύμνων που ψάλλονται στην Θεία Λειτουργία φανερώνουν την γλυκύτητα των θείων αγαθών και δωρεών.
2. Έτσι τονωμένες οι ψυχές από τη θείαν ηδονή, λησμονούν τους περασμένους κόπους της αρετής και ρίχνονται με νεανική ορμή σε περαιτέρω αγώνες...

3. Με τα ιερά Αναγνώσματα ζούμε το μυστήριο της σαρκώσεως του Λόγου. Ενώ με την αγία Αναφορά θα ιερουργηθεί η προσφορά, θα τελεστεί η αναίμακτος θυσία και θα ακολουθήσει κοινωνία του Θεού Λόγου, του Χριστού.
4. Στην μικρά Είσοδο το ιερό Ευαγγέλιο παρουσιάζεται κλειστό και προπορεύεται η λαμπάδα, που συμβολίζει τον τίμιο Πρόδρομο, ο οποίος μιλούσε στον λαό πριν την δημόσια φανέρωση του Χριστού.
5. Ενώ, με τα ιερά Αναγνώσματα ζούμε την τελειότερη φανέρωση του Κυρίου, γι' αυτό και μας μιλά ο ίδιος διά μέσου του ιερού Ευαγγελίου, προηγηθέντος του αναγνώσματος το ιερού Αποστόλου.
6. Οι πιστοί, με προεξάρχοντα τον ιερέα, κυκλώνουν το ιερό θυσιαστήριο, όπως ακριβώς τα αγγελικά τάγματα λειτουργούν ακατάπαυστα τον Θεό, γύρω από τον βασιλικό θρόνο.
7. Και όπως οι άγιοι άγγελοι μπροστά στην θεία δόξα πλημμυρίζουν φως και γεμίζουν χαρά και αγαλλίαση, έτσι και οι πιστοί αυθόρμητα ψάλλουμε τρις, το αλληλούια, αλληλούια, αλληλούια.

030 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

1. Για να κατανοήσουμε τον λόγο του Ευαγγελίου, θα πρέπει πρώτα να παρακαλέσουμε τον Θεό να μας ανοίξει τα μάτια της διανοίας μας (του νου μας).
2. Εκείνο που θα πρέπει να μας ενδιαφέρει, είναι το εφηρμοσμένο Ευαγγέλιο· δηλαδή να καταπατήσουμε όλες τις σαρκικές ηδονές και επιθυμίες, και να ζήσουμε ζωή πνευματική· και ό,τι κάμνουμε, να είναι σύμφωνο με τον νόμο του Θεού, ήτοι το Ευαγγέλιο και το άγιο θέλημά Του.
3. Ο καιρός πριν από την επιδημία του Σωτήρος στην γη, ονομάζεται στην Αγία Γραφή νύκτα. Ενώ ο καιρός μετά την έλευσή Του ονομάζεται ημέρα. Και ακριβώς, το Ευαγγέλιο είναι η παρουσία του Χριστού ανάμεσά μας, μέσω του οποίου φωτιστήκαμε το φως της αληθινής θεογνωσίας.
4. Η αληθινή γνώση, η γνώση δηλ. του Θεού μας γεννά στην ζωή. Αυτό αποτελεί την αρχή της μακαρίας ζωής και θα συνεχίσει στην αιωνιότητα. Γιατί, ακριβώς, η αιώνια η ζωή είναι η συνεχής γνώση του Θεού...
5. Όμως για τη γνώση αυτή απαιτείται καθαρότης ψυχής και σώματος. Με την καθαρότητα αυτή θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε τον όντως καθάρων, τον Θεόν.

6. Οι λαμπάδες και τα καντήλια που ανάβουν στην εκκλησία συμβολίζουν το φως το αληθινό, ήτοι τον Χριστό και με αυτό το φως θα πρέπει και εμείς να πολιτευόμαστε.
7. Ο Νυμφίος μας Χριστός “έρχεται εν τω μέσω της νυκτός”, του σκότους δηλ. της παρούσης ψεύτικης ζωής και καλεί τον καθένα μας να τον περιμένουμε με αναμμένες της λαμπάδες της ψυχής μας...
8. Με το ανάγνωσμα του ιερού Ευαγγελίου βλέπουμε και ακούμε τον Χριστό μας, εμείς που δεν ζούσαμε στον καιρό της επί γης παρουσίας Του.
9. Με τα μάτια και τις αισθήσεις της πίστεως, ζούμε το μυστήριο του καινού, του καινούργιου δηλαδή, αιώνος και της καινούργιας κτίσεως του Θεού, που θα συνεχίσει στον μέλλοντα αιώνα...

031 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΙΕΡΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. "Ορθοί ακούσωμεν του αγίου Ευαγγελίου".
Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τον λόγο του Θεού, ο νους πρέπει να στέκει ψηλότερα από τα γήινα.
2. Όταν μιλούμε με τον Θεό πρέπει να το κάνουμε, όχι με ραθυμία, αλλά με ζήλο και γεμάτοι ευλάβεια.
3. Το πρώτο σημάδι του ζήλου και της ευλαβείας είναι η όρθια στάση του σώματος αλλά και της προσοχής της διάνοιας. Αυτή είναι η στάση των δούλων στην παρουσία του κυρίου τους.
4. Ο εχθρός μας διάβολος караδοκεί να βρει κατάλληλη ευκαιρία, ώστε να μας αφαιρέσει ότι αγαθό παίρνουμε από την Θεία Λειτουργία.
Και εκείνο που τον βοηθεί να το πετύχει αυτό, είναι η δική μας ραθυμία.
5. Ο χώρος που μας οδηγεί το ιερό ανάγνωσμα του Ευαγγελίου δεν είναι άλλος από την Πολιτεία της Ουράνιας Βασιλείας. Και αν ο βασιλέας παρατηρήσει κάποιον να μην προσέχει, τον διώχνει από την πόλη.
6. Ας ανοίξουμε με πολλή προσοχή της πύλες της διάνοιάς μας και διά της ακοής ας πατήσουμε με φρίκη στα πρόθυρα της Βασιλείας, για να προσκυνήσουμε τον ουράνιο Βασιλέα. Γιατί η Θεία Λειτουργία μας παρουσιάζει ενώπιόν Του.
7. Η ειρήνη που μας προσφέρει ο ιερέας είναι η προσφορά της χάριτος προς τους πιστούς, οι οποίοι αγωνίζονται να απαλλαγούν από τα πάθη.

8. Όταν η καρδιά θα γαληνεύει και ο νους θα αμεριμνεί, η θεία δύναμη θα μας ξεναγήσει στην αποκάλυψη όσων είναι πιο πάνω από τον ανθρώπινο νου...
9. Ο θόρυβος και η αναστάτωση μέσα στις ψυχές δεν προκαλείται από την φύση των εξωτερικών πραγμάτων, αλλά από την δική μας αρρώστια, την αρρώστια της διάνοιάς μας.
10. Αν ετοιμάσουμε έτσι την διάνοιά μας, ώστε να τα υποφέρει όλα με ευκολία, τότε θα έχουμε για πάντα αδιατάρακτη την γαλήνη μέσα στην ψυχή μας.
11. Ο Θεός, για να επικοινωνήσει μαζί μας, επιζητεί την εσωτερική ησυχία της διάνοιας και του βάθους της ψυχής μας.
12. Το Ευαγγέλιο είναι ο λόγος για τον Λόγο του Θεού· τον μονογενή Υιό και Λόγο του Θεού. Το Ευαγγέλιο είναι η καλή αγγελία του Μυστηρίου της θείας Οικονομίας, ότι ο Θεός κατέβηκε στην γη για να σώσει τον άνθρωπο.
13. Ανεκδιήγητα είναι τα αγαθά που μας προξένησε σάρκωση του Λόγου και η εκπλήρωση της θείας Οικονομίας. Ο διάβολος, η κακία και ο θάνατος έχουν καταργηθεί και ο άνθρωπος επανήλθε στην αγκάλη του Ουράνιου Πατέρα και θεώθηκε.
14. Ο μόνος αληθινός λόγος είναι ο λόγος του Ευαγγελίου, ο λόγος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Όλα όσα λέγονται σ' αυτό είναι αληθινά, ουράνια, σταθερά, ακλόνητα, αναλλοίωτα και αιώνια...
15. Η ανάγνωση του ιερού Ευαγγελίου οδηγεί την διάνοιά μας και στη συντέλεια του κόσμου. Γιατί, είπε ο Κύριος, ότι όταν κηρυχθεί το ευαγγέλιο της Βασιλείας σε όλη την οικουμένη, τότε θα έρθει το τέλος.
16. Μετά την ανάγνωση του Ευαγγελίου ετοιμάζονταν οι Κατηχούμενοι να εξέλθουν από το ναό. Γιατί, στην συνέχεια πρόκειται να ιερουργηθεί το άγιο Μυστήριο της Βασιλείας του Θεού· της αιώνιας ευφροσύνης των πιστών, οι οποίοι συμμετέχουν από τώρα στο δείπνο της αιώνιας Βασιλείας...

033 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΟΙ ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΟΙ

1. Σε όλες τις αιτήσεις του λειτουργού οι πιστοί αποκρίνονται με το "Κύριε ελέησον". Με την ικεσία αυτή, στην ουσία ζητούμε την χάρη του Αγίου Πνεύματος, μέσω της οποίας θα αξιωθούμε τις βασιλείας του Θεού.

2. Με το “Κύριε ελέησον”, ομολογούμε ότι είμαστε καταδικασμένοι, στερούμενοι κάθε απολογίας, και περιμένουμε το θείον έλεος.
3. Μετά την εκτενή ακολουθούν αιτήσεις και ευχές για τους Κατηχούμενους.
Παρακαλούμε τον Θεό να τους γνωρίσει την αλήθεια, να τους αποκαλύψει το ευαγγέλιο, δηλ. τον ίδιο τον Χριστό, και να τους ενώσει με την Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Στην ουσία να αξιωθούν του λουτρού της παλιγγενεσίας, της αναγέννησης δηλ. που δίνει το άγιο βάπτισμα.
4. Σε κάθε εποχή η αγία μας Εκκλησία έχει κατηχούμενους.
Κατά την περίοδο που προηγείται του αγίου Βαπτίσματος γίνεται κατήχηση, δηλ. διδαχή, μέσω της οποίας οι Κατηχούμενοι θα γνωρίσουν τον “λόγο της αληθείας”.
5. Η Αποστολική παράδοση και η Αποστολικές Διαταγές ομιλούν για τριετή χρόνο κατήχησης.
6. Αφού οι Κατηχούμενοι πιστέψουν στον λόγο της αληθείας και υποσχεθούν να ζήσουν ζωή ανάλογη με την διδαχή του Χριστού, αξιώνονται του αγίου Βαπτίσματος, νοουμένου ότι θα επιδείξουν προηγουμένως ανάλογη ζωή μετανοίας.
7. Με τις ευχές των Κατηχουμένων η αγία μας Εκκλησία μάς καλεί να προσευχηθούμε υπέρ αυτών, ώστε να αξιωθούν να γίνουν και αυτοί μέλη της (της Εκκλησίας) και μέλη δικά μας. Να φωτιστούν δηλ. και να ξαναγεννηθούν διά του αγίου Βαπτίσματος.
8. Στους Κατηχούμενους η Εκκλησία επιτρέπει να παραμένουν μέσα στον ναό μέχρι της αναγνώσεως των ιερών ψαλμών, του Αποστόλου και του ιερού Ευαγγελίου. Μετά από αυτά τους απολύει, γιατί δεν είναι ικανοί ακόμα μετέχουν της ιερουργίας των Μυστηρίων, του δείπνου της Βασιλείας, της Κοινωνία των Αχράντων Μυστηρίων.

034 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΥΧΑΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

1. Ο ιερέυς, εκ μέρους του λαού, ευχαριστεί τον κύριο που τον αξίωσε να παρασταθεί μπροστά στο άγιο Του θυσιαστήριο.
2. Τον ευχαριστεί ακόμα γιατί τον αξίωσε να καταφύγει στα σπλάχνα των οικτιρμών του και να παρακαλέσει για τα δικά του αμαρτήματα και τα αμαρτήματα του λαού.
3. Παράλληλα τον παρακαλεί να τον αξιώσει να τελέσει την φρικτή ιερουργία με καθαρή την μαρτυρία της συνειδήσεώς του.

4. Απαιτείται καθαρότης από τον ιερέα, για να μπορέσει να λειτουργεί ακατακρίτως τα φρικτά μυστήρια.
Δεν μπορεί δηλ. να αναμειγνύει το σκοτάδι με το φως, ούτε την δυσωδία με τον μύρο· γιατί, κάνοντας έτσι θα κατακριθεί στην αιώνια κόλαση.
5. Γι' αυτό και η ψυχή του ιερέα πρέπει να είναι αγιότερη και καθαρότερη από κάθε άλλη ψυχή...
Όμως, τελικά, αυτό που κάνει άξιο το λειτουργό να ιερουργεί την αγία Αναφορά είναι η άβυσσος της ταπείνωσης, με την οποία πρέπει να διακατέχεται!
6. Ο ιερέας πρέπει να νοιώθει πολλή συντριβή, γιατί αξιώνεται να προσκαλείται σε κοινωνία και συγγένεια με τον Θεό, δια της μετάδοσης των αγίων και φρικτών Του μυστηρίων!
7. Ο ιερέυς επέχει θέση του Χριστού, σε κάθε Θεία Λειτουργία, γιατί ούτε άγγελος ούτε άνθρωπος, αλλά αυτός ο Κύριος είναι που ιερούργησε την σωτηρία του κόσμου και Αυτός είναι και τώρα (ο Χριστός) που εργάζεται τα πάντα στην Θεία Λειτουργία. Είναι Αυτός που προσφέρει και που προσφέρεται θυσία, για τις αμαρτίες του λαού του.
8. Στο τέλος της πρώτης ευχής οι πιστοί ομόφωνα επιφωνούν το Αμήν, ως συμπαραστάση μπροστά στην συντριβή που νιώθει ο ιερέυς κατά την θεία ιερουργία.
9. Στην δεύτερη ευχή των πιστών, παρακαλεί και πάλι, και πολλές φορές καθικετεύει ο ιερέας τον Κύριο, όπως καθαρίσει τις ψυχές και τα σώματα όλων μας από κάθε μολυσμό καρκός και πνεύματος...
10. Επίσης παρακαλεί να αξιώσει όλους ο Κύριος να έχουν κάθε προκοπή βίου, πίστεως και πνευματικής σύνεσης.
Παράλληλα, δε, να αξιώσει όλους να μετέχουν χωρίς καμία ενοχή ή κατάκριση τα άγια Μυστήρια (το τίμιο και πανάχραντο Σώμα και Αίμα του Χριστού μας).
11. Για να μπορέσουμε να κοινωνήσουμε και να δεχτούμε μέσα μας τον Χριστό, θα πρέπει να είμαστε πεντακάθαροι!
Δεν μπορεί το σώμα που δέχεται τον Χριστό, να δέχεται και τον διάβολο!
12. Δεν μπορούν τα μάτια που βλέπουν να τελούνται τα φρικτά Μυστήρια, να βλέπουν παράλληλα άσεμνα και ασελγή θεάματα!
Δεν μπορεί το στόμα που δέχεται τα άγια Μυστήρια, ή τα χέρια και η καρδιά, να υπηρετούν και τον Χριστό και τον διάβολο!

13. Πρέπει να είσαι έλθουμε στον μυστικό αυτό γάμο του φρικτού δείπνου, με κατάλληλη στολή.

Το αίτημα του γάμου είναι η κατάλληλη πνευματική προετοιμασία και η καθαρότης και γι' αυτό παρακαλεί στην ευχή, ο ιερέας, να μας αξιώσει να διατηρούμε το σώμα και την ψυχή καθαρά από κάθε μολυσμό σαρκός και πνεύματος.

035 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

1. Με τη Μεγάλη Είσοδο ο Χριστός εισέρχεται στην Αγία Πόλη για να θυσιαστεί.
2. Με το Χερουβικό ύμνο η Εκκλησία μάς καλεί να προετοιμαστούμε, αποθέτοντας κάθε βιοτική μέριμνα, για την υποδοχή του Βασιλέως της δόξης.
3. Όταν ο άνθρωπος πληρωθεί με τον πόθο του Θεού, δεν ανέχεται και δεν τέρπεται με όσα υποπίπτουν στις σωματικές του αισθήσεις, αλλά δια της πίστεως στρέφεται με ορμή προς τα ουράνια.
4. Με τον Χερουβικό ύμνο αποθέτουμε κάθε βιοτική μέριμνα και βαδίζουμε μαζί με τον Χριστό μέχρι τον Γολγοθά.
5. Χρειάζεται πίστη για να αποθέσουμε κάθε βιοτική μέριμνα. Όμως ο Κύριος μάς διαβεβαίωσε, ότι όταν εμείς επιποθούμε τη Βασιλεία του Θεού και τον θείο Νόμο Του, Αυτός θα μεριμνήσει για τις υλικές μας ανάγκες.
6. Λέγει ο ιερός Χρυσόστομος, ότι η ψυχή που δεν έμαθε να καταφρονεί τα μικρά και τα βιοτικά, δεν θα μπορέσει να θαυμάσει και να γευτεί τα ουράνια.
7. Κατά την Θεία Λειτουργία ο Χριστός μας, περιστοιχισμένος από τα αγγελικά τάγματα, εισέρχεται στην Αγία Πόλη, την Ιερουσαλήμ, για να σφαγιαστεί.
8. Ο Λειτουργός αναγνωρίζει το θείο μεγαλείο του μυστηρίου στο οποίο καλείται να διακονήσει και παράλληλα ομολογεί την δική του αναξιότητα. Ούτε οι επουράνιες Δυνάμεις δεν είναι άξιες να λειτουργούν το μέγα αυτό Μυστήριο.
Προχωρεί όμως ο ιερέας προς το θυσιαστήριο, στηριζόμενος, όχι στις δικές του δυνάμεις, αλλά στο θείον έλεος και την θεία φιλανθρωπία, η οποία έκανε τον Θεό άνθρωπο.
9. Ο ίδιος ο Χριστός, όχι μόνο ήρθε και προσφέρθηκε θυσία άπαξ (μια φορά, δηλαδή) αλλά συνεχίζει να προσφέρεται εις το διηνεκές, σε κάθε Θεία Λειτουργία.

10. Σε κάθε Θεία Λειτουργία, ο Χριστός είναι αυτός που προσφέρει, πού προσφέρεται, που δέχεται την θυσία και που διαδίδεται στους πιστούς.
11. Ο Χριστός είναι και ο τροφέας, αυτός δηλαδή που προσφέρει την τροφή, αλλά και αυτή η ίδια η τροφή, ο Άρτος της Ζωής.

038 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

1. Η “οργή” του Θεού (έκφραση, λόγω του αποτελέσματος που βιώνει ο άνθρωπος) εκδηλώνεται με δύο τρόπους: Πρώτον, με την εγκατάλειψη του υπερήφανου στα χέρια των εχθρών του. Και, δεύτερον, αν δεν ταπεινωθεί, αφαιρούνται από αυτόν τα χαρίσματα του Θεού. Με άλλα λόγια, η παιδαγωγία της “οργής” του Θεού οδηγεί τον υπερήφανο στο να συναχθεί και να ταπεινωθεί.
2. Μέσα στις τόσες ανησυχίες, τα άγχη και τους φόβους, με τα οποία κυριαρχούμε εμείς οι άνθρωποι, αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη να πλησιάσουμε τον Θεό με φρόνημα νηπίου! (μικρού παιδιού!)
3. Το ευτελές και αδύνατο σώμα του νηπίου (ή αυτού που έχει φρόνημα μικρού παιδιού) είναι καλυμμένο με ένα άλλο αόρατο ένδυμα, την χάρη και την κρυφή φροντίδα του Θεού Πατέρα.
4. Ζητούμε να απαλλαγούμε από την εξάρτηση των υλικών αναγκών της ζωής, αφενός, και αφετέρου, την ελευθερία να πλησιάζουμε τον Θεό και την αρετή, γιατί το θέλουμε και το ποθούμε και όχι με βία.
5. Ας γίνουμε επιτέλους ελεύθεροι! Ας μην επινοούμε για τους εαυτούς μας απείρους και ποικίλους δεσμούς και εξαρτήσεις.
6. Θα έπρεπε να τρέχουμε προς την Θεία Λειτουργία, την Θεία Κοινωνία, τον Θεό, με πυρπολημένη την καρδιά από θείο έρωτα! Και όχι να αποτελούμε σύναξη πιστών που έχουν κλειστές τις καρδιές τους στην αγάπη που είχαν οι μυροφόρες γυναίκες.
7. Ας έχουμε πίστη. Ας θυμούμαστε τον τόσο τρυφερό λόγο του Κυρίου μας, που είπε λίγο πριν τον συλλάβουν την Μεγάλη εκείνη Πέμπτη: “ας μη ταρασσεται από εσωτερικές ανησυχίες η καρδιά σας και ας μη δειλιάζει μπροστά στους εξωτερικούς κινδύνους, αφού θα έχετε εμένα και την ειρήνη μου μέσα στις ψυχές σας.” (Ιωάν. 14, 27).
8. Η πνευματική ζωή είναι μια αδιάκοπη πορεία προς την ατέλεστη τελειότητα... Το όριο της είναι ότι δεν έχει όριο. Αλλά θα συνεχίσει και στην αιώνια ζωή...

9. Όταν το πνεύμα του Πιστού ενωθεί και γίνει ένα με το Άγιο Πνεύμα, τότε η ψυχή γίνεται όλη φως, όλη οφθαλμός, όλη πνεύμα, όλη χαρά, όλη αγαλλίαση, όλη αγάπη, όλοι σπλάγχνα, όλη αγαθότητα.
10. Καθώς προχωρούμε προς την Θεία Κοινωνία, προχωρούμε προς την τελειότητα, που συνίσταται ακριβώς στην ένωσή μας με τον Χριστό και την πλήρωσή μας (να γεμίσουμε, δηλαδή) με το Άγιο Πνεύμα.
11. Η τελείωση αυτή προέρχεται από τις θεαρχικές δωρεές (που πηγάζουν δηλ. και έχουν την αρχή τους από τον Θεό) και που εκχύνονται στους Πιστούς κατά την Θεία Λειτουργία, σε όσους δηλονότι είναι καθαροί και δεκτικοί προς αυτές.
12. Επίσης, στην Θεία Λειτουργία, πολλά και αλλεπάλληλα είναι τα αιτήματα και οι ευλογίες (παροχές) της ειρήνης που προσφέρονται. Και όταν λέμε ειρήνη, εννοούμε την κατά Θεόν ειρήνη, που ενώνει σε μια πνευματική συμφωνία.
13. Τέλος, με αυτή την ειρήνη μας απολύει ο ιερέας από την ιερά Σύναξη της Θείας Λειτουργίας: “Εν ειρήνη προέλθωμεν” (δηλ. ας αποχωρήσουμε γεμάτοι από την ειρήνη του Χριστού και του Τριαδικού Θεού).

039 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΚΤΕΝΗΣ ΙΚΕΣΙΑ

1. Τα καλά και συμφέροντα που ζητούμε από τον Κύριο να μας χαρίσει, δεν είναι αυτά τα οποία ο κόσμος, που ζει έξω από την Εκκλησία του Χριστού, ζητεί. Ωστόσο, και μείς οι ίδιοι, αρκετές φορές δεν γνωρίζουμε ποια είναι αυτά που πρέπει να ζητούμε από τον Θεό.
2. Στους πρώτους Χριστιανικούς χρόνους υπήρχαν Χριστιανοί που είχαν το χάρισμα της “Ευχής”, δηλ. τους ενέπνεε το Άγιο Πνεύμα, τι να ζητούν εκ μέρους των Πιστών στην Σύναξη της Εκκλησίας.
3. Πράγματι, πολλά είναι από αυτά που μας συμφέρουν και δεν τα ξέρουμε και, αντίθετα, ζητούμε όσα δεν μας συμφέρουν.
4. Μερικοί πιστοί διερωτώνται, αφού είμαι παιδί του Θεού, γιατί δεν μου δίνει αυτό που Του ζητώ; Ακριβώς, επειδή είσαι παιδί του Θεού δεν σου δίνει αυτό που ζητάς, γιατί δεν ζητάς αυτό που σε συμφέρει, αλλά αυτό που σε βλάπτει.
5. Ο διάκονος ή ο ιερέας, ζητεί από τον Θεό, εκ μέρους των Πιστών, “τα καλά και συμφέροντα ταις ψυχαίς ημών”. Και πρώτον και κύριο, τον Άρτο τον Ουράνιο,

το Ένα και μοναδικό που μας συμφέρει, τον Σώμα και το Αίμα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

6. Επίσης, η ειλικρινής μετάνοια καθαρίζει τις ψυχές μας και μας ανοίγει τον δρόμο προς αιώνια και ατελεύτητο ζωή, η οποία βιώνεται ήδη από αυτή την ζωή και κυρίως μέσω της Θείας Λειτουργίας.
7. Χριστιανά και ανεπαίσχυντα (αντρόπιαστα) τέλη της ζωής μας ζητούμε στην Θεία Λειτουργία. Πράγματι, ο Πιστός που μετανοεί, δεν φοβάται, δεν ανησυχεί για το μέλλον ούτε τρέμει στην ενατένιση των τελευταίων στιγμών του εγκόσμιου βίου του.
8. Υπάρχουν τριών ειδών γεννήσεις στην ζωή των Πιστών: Πρώτη, η γέννησή τους από την μήτρα της βιολογικής τους μητέρας. Δευτέρα, η αναγέννησή τους από την Μήτρα της Εκκλησίας, την αγία Κολυμβήθρα. Και τρίτη γέννηση, η μετάβασή τους από τα λυπηρότερα της παρούσης ζωής στα ευτυχέστερα της καινούργιας μετά θάνατον Ζωής...
9. Όταν οι Χριστιανοί της εποχής του αγίου Ιγνατίου του Θεοφόρου, προσπαθούσαν να γλυτώσουν τον Ιερομάρτυρα από το Μαρτύριο, αυτός τους έλεγε: “Σας παρακαλώ, αφήστε με να ζήσω”, και εννοούσε, αφήστε με να πεθάνω μαρτυρικά για τον Χριστό και να ζήσω μαζί Του, απολαμβάνοντας την μετ’ Αυτού παρουσία μέσα στο άπλετο Φως της θεϊκής παρουσίας.
10. Ο ιερέας, στην Ευχή που λέγει μετά την εναπόθεση των Τιμίων Δώρων πάνω στην Αγία Τράπεζα, παρακαλεί τον Θεό να δεχθεί την αναίμακτη αυτή θυσία, για τις αμαρτίες του Κλήρου και τα αγνοήματα των Πιστών. Γιατί, και το πιο μικρό σφάλμα, έστω και από άγνοια, εκ μέρους του ιερέως βαρύνεται πολύ περισσότερο από τα λάθη που γίνονται εκ μέρους των Πιστών, τα οποία και ονομάζει αγνοήματα. Και αυτό, λόγω του μεγάλου αξιώματος που φέρει ο ιερέας.
11. Παράλληλα, ο ιερέας παρακαλεί να έρθει το Άγιο Πνεύμα να κατοικήσει μέσα του και μέσα στον πιστό λαό και να γίνει ευπρόσδεκτη η θυσία ενώπιόν Του.
12. Μετά ακολουθεί η μετάδοση από τον ιερέα (γράφει, του Χριστού) της ειρήνης προς τους Πιστούς, που είναι το θεμέλιο της εν Χριστώ ζωής και ο δρόμος προς την Αγάπη, τόσο του Θεού, όσο και των ανθρώπων. Η ειρήνη του Χριστού είναι η μητέρα όλων των αγαθών.

040 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΓΑΠΗ - ΠΙΣΤΗ

1. Για να μπορέσουμε να ομολογήσουμε τον Θεό, θα πρέπει να είμαστε ομόψυχοι και να έχουμε πνεύμα ομόνοιας. Για να πετύχουμε όμως αυτό, θα πρέπει να έχουμε αγάπη μεταξύ μας· και για την επίτευξη της αγάπης, μας έδωσε προηγουμένως ο ιερέας την ειρήνη του Χριστού.
2. Ο ασπασμός της αγάπης (τώρα γίνεται μεταξύ των λειτουργών στο ιερό βήμα) δεν πρέπει να γίνεται εθιμοτυπικά, αλλά να είναι η λειτουργική έκφραση της εμπειρίας της αγάπης.
3. Η ένωσή μας με τον Θεό Λόγο, αλλά και μεταξύ μας, εκδηλώνεται με τον λειτουργικό ασπασμό, που είναι η φανέρωση της αγάπης αυτής. Αυτό μας κάνει ικανούς να γίνουμε όλοι οι Πιστοί ένα σώμα, ενωμένοι με το Σώμα του Χριστού.
4. Πρέπει να υπάρχει ταυτότητα αγάπης, ομόνοιας και ομοφροσύνης και αυτήν εκφράζει η προτροπή του διακόνου “αγαπήσωμεν αλλήλους”. Τότε θα μπορέσουμε να ομολογήσουμε “Τριάδα ομοούσιον και αχώριστον”.
5. Η ενότητα αυτή και η ταυτότητα της πίστεως, προδιαγράφουν την ομόνοια όλων που θα κυριαρχεί μεταξύ τους στην άλλη ζωή, κατά την αποκάλυψη των μελλόντων αγαθών...
6. Μέσα στην Θεία Λειτουργία η ύλη καθαγιάζεται και η σάρκα γίνεται πνευματική. Τα χείλη (που είναι η είσοδος του σωματικού ναού μας) και που αποδίδουν τον ασπασμό, τα ίδια αυτά χείλη υποδέχονται την είσοδο του μεγάλου Βασιλέως Χριστού διά της θείας Κοινωνίας.
7. Όσοι δεν έχουν την πίστη της μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας, δεν μπορούν να μετάσχουν στην θεία Ευχαριστία, γι’ αυτό και ύστερα από την απόλυση των Κατηχουμένων έκλιναν οι πύλες του Ναού.
8. “Τας θύρας, τας θύρας” και το “στώμεν καλώς, στώμεν μετά φόβου”, είναι η σημερινή εκφώνηση του διακόνου, που προειδοποιεί ώστε κανείς άπιστος ή αιρετικός ή αμύητος να εισέλθει στην θεία Λατρεία.
9. Αλλά και εμείς ας κλείνουμε “τας θύρας” των αισθήσεών μας και ας απομακρύνουμε τον νου μας από κάθε γήινους και εμπαιθείς λογισμούς. Το κλείσιμο του Ναού την ώρα της αγίας Αναφοράς, φανερώνει αφενός την παροδικότητα των υλικών πραγμάτων του κόσμου τούτου, και αφετέρου την είσοδο των Πιστών στον νοητό κόσμο, στον νυμφικό θάλαμο του Χριστού.
10. Η απαγγελία του συμβόλου της Πίστεως, είναι η απάντηση της Εκκλησίας στο μέγα γεγονός της σαρκώσεως του Θεού Λόγου και της Θείας Οικονομίας εν γένει, για την σωτηρία του ανθρωπίνου γένους. Το Σύμβολο της Πίστεως είναι

η απαρίθμηση των δωρεών του Θεού, αφενός, και αφετέρου η ευχαριστήρια ομολογία του ανθρώπου προς τον Θεό, για τις δωρεές αυτές.

11. Απέναντι στα δώρα που μας προσφέρει ο Κύριος, το πανάγιο Του Σώμα και τον τίμιο Του Αίμα, εμείς τίποτε άλλο δεν μπορούμε να Του προσφέρουμε, αλλ' ούτε και μας ζητείται, παρά η ομολογία αυτή της Πίστεως και παράλληλα η ευχαριστία για όσα ο Θεός έκανε για την δική μας σωτηρία.
12. Η ορθή Πίστη, μαζί με την αγάπη, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την τέλεση του ευχαριστιακού Μυστηρίου.
13. Το Σύμβολο της Πίστεως προδηλώνει την ευχαριστία που θα κάνουμε όλοι μαζί οι Πιστοί στην άλλη ζωή, την οποία και θα προσφέρουμε στο αιώνιο δείπνο της Βασιλείας. Θα είναι η απόδειξη της αγάπης μας ως απάντηση στην αγάπη Του και η απόδειξη ότι η αγάπη Του προς εμάς δεν έμεινε χωρίς αποτέλεσμα.

041 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

1. Αρχομένης της Αγίας Αναφοράς, θα πρέπει οι πιστοί να στέκουν με φόβο και τρόμο και με κάθε ευλάβεια, όπως ακριβώς ταιριάζει σε ένα που στέκει ενώπιον του Θεού· και ας μην ξεχνούμε, ότι η παρουσία μας ενώπιον του Θεού, γίνεται μαζί με τα ουράνια Αγγελικά τάγματα.
2. Παράλληλα θα πρέπει να ανυψώσουμε τους λογισμούς μας, που σέρνονται κάτω στην γη, στο υπερουράνιο Θυσιαστήριο· και αυτό θα γίνει αφού απαλλαγούμε από τις ποικίλες βιοτικές μέριμνες.
3. Τα Τίμια Δώρα δεν προσκομίζονται απλώς πάνω στο γήινο θυσιαστήριο, αλλά ανυψώνονται στο υπερουράνιο Θυσιαστήριο. Αγγελικές Δυνάμεις συμπαρίστανται, καλύπτοντας ευλαβώς, με φόβο και με τρόμο, τα πρόσωπά τους.
4. Η Αγία δε αυτή Αναφορά θα πρέπει να προσφέρεται από τον ιερέα και τους Πιστούς με ειρήνη και αγάπη. Όταν κανένα πάθος δεν ταραάζει την ψυχή, τίποτε δεν την εμποδίζει να είναι γεμάτη αγάπη και έλεος. Τότε γίνεται και η θυσία μας δεκτή και ευάρεστη στον Θεό.
5. Λέγει στο Ψαλτήρι, “θύσον τω Θεώ θυσίαν αινέσεως”· θυσίαν δηλ. ευχαριστίας, που να γίνεται όχι μόνο με ύμνους και δοξολογίες, αλλά να συνοδεύεται και με έργα.

6. Ας είναι, με άλλα λόγια, η ζωή μας, ημών των Χριστιανών, τέτοια ώστε να δοξολογείται ο Δεσπότης μας· και τότε προσφέραμε την τέλεια και πρέπουσα θυσία.
7. Στην Θεία Λειτουργία γινόμαστε μέτοχοι των δωρεών της Αγίας Τριάδος· κοινωνούμε δηλ. κατ' αυτήν, την άκτιστη χάρη του Τριαδικού μας Θεού. Και η χάρις αυτή είναι κοινή και για τα τρία Πρόσωπα, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Λέει κάπου ο Χριστός: “πάντα όσα έχει ο πατήρ εμά εστι (είναι και δικά μου)· δια τούτο είπον ότι εκ του εμού λήψεται (το Άγιο Πνεύμα) και αναγγελεί υμίν” (με άλλα λόγια, τα έχει από κοινού και το Άγιο Πνεύμα).
8. Τέλος, ας τονιστεί, ότι αν και είναι άνθρωπος αυτός που προσφέρει τα Τίμια Δώρα, εντούτοις ο Θεός είναι που ενεργεί δι' αυτού, του ιερέως δηλαδή. Ο Θεός είναι που προσφέρει, που προσφέρεται, και που προσδέχεται την αναίμακτη αυτή θυσία.

042 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΝΩ ΣΧΩΜΕΝ ΤΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΩΜΕΝ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

1. Η χάρις του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού μας ανεβάζει, σαν σε άλλο όρος Θαβώρ, από τα εγκόσμια στο υψηλό όρος της Αγάπης του Πατρός, όπου τελεσιουργείται το Μυστήριο της Κοινωνίας διά του Αγίου Πνεύματος.
2. Στην ανάβαση μας στον τόπο της Αγίας Αναφοράς, ας ανεβούμε μόνοι, χωρίς τα γήινα και δουλικά πάθη. Και ο Αβραάμ αν δεν έβγαινε έξω των της φύσεως, δεν θα τολμούσε να προχωρήσει στην καθαράν θυσία του Ισαάκ.
3. “Ανω σχώμεν τας καρδίας”, όπου θα συναντήσει η φιλόθεη ψυχή τον Νυμφίο της Χριστό. Είναι μια θεία Κλίμακα (σκάλα) που ξεκινά από το γήινο θυσιαστήριο, την Αγία Τράπεζα, με πολλές βαθμίδες (σκαλιά) και διαβαθμίσεις, ανάλογα με την δεκτικότητα του Πιστού. Μόνο που το τέρμα της Κλίμακας αυτής είναι αθέατο και απρόσιτο στον άνθρωπο.
4. Όσο ανεβαίνει η ψυχή, τόσο περισσότερο λαχταρά το ύψος της θείας αναβάσεως. Και γίνεται στους αξίους μια μέθεξη (μετοχή) στο άκτιστο φως της τρισηλίου Θεότητας και συνάμα μια πνευματική “μέθη” με την γεύση του Μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας.
5. Και η εμπειρία της γεύσεως ενός καλού από τον Θεό, ανάβει την επιθυμία για μέθεξη (μετοχή) σε ανώτερο καλό, που είναι γι' αυτήν ακόμα κρυμμένο.
6. “Ευχαριστήσωμεν τω Κυρίω”, προχωρώντας στην τέλεση του Μυστηρίου αυτής ταύτης της Θείας Ευχαριστίας.

7. Ο καλύτερος τρόπος να φυλάξουμε και να μην χάσουμε τις δωρεές που δεχτήκαμε από τον Θεό, είναι να τις θυμόμαστε πάντοτε και να ευχαριστούμε συνεχώς τον Κύριο γι' αυτές.
8. Και πράγματι, η Θεία Ευχαριστία αποτελεί ανάμνηση πολλών ευεργεσιών του Θεού προς το ανθρώπινο γένος, τόσο για τα παρελθόντα, όσο και για τα παρόντα, αλλά και για τα μέλλοντα, που μας έχουν ήδη χαριστεί στην Εκκλησία.
9. Ευχαριστούμε τον Θεό για θεία δώρα Του και η ίδια αυτή Ευχαριστία αποτελεί ένα καινούργιο δώρο του Θεού.
10. Και βέβαια, δεν έχει ανάγκη της ευχαριστίας μας ο Θεός (άλλωστε δεν έχει αυτή να προσθέσει τίποτα σ' Αυτόν, αφού είναι ανενδεής), όμως το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας μας κάμνει πιο οικείους του Θεού· με την θεία Ευχαριστία μπαίνουμε στην οικογένεια του Θεού.
11. Η συμμετοχή των Πιστών στις προτροπές του ιερέως (“ευχαριστήσωμεν τω Κυρίω” και απαντούν “άξιον και δίκαιον”) δείχνει ότι συμφωνούν στο να ιερουργηθεί η θεία Ευχαριστία. Άλλωστε, δεν μπορεί ο ιερέας από μόνος του να τελέσει την Θεία Λειτουργία, χωρίς δηλ. την συμμετοχή και την παρουσία των Πιστών.
12. Έτσι, ο λαός ολόκληρος συμμετέχει στην τέλεση της θείας Λειτουργίας και συμπορεύεται μαζί με τον λειτουργό, τον ιερέα.

043 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΞΙΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ – ΕΠΙΝΙΚΙΟΣ ΥΠΝΟΣ

1. Ο Θεός μας έπλασε από το μηδέν και όταν πέσαμε στα βάραθρα του Άδου, μας ανέπλασε με το άγιο Βάπτισμα και μας ένωσε με την αγία Σάρκα Του (του σαρκωθέντος Χριστού)· και έκανε τα πάντα για να μας αναγάγει πίσω στον Παράδεισο.
2. Είναι αναρίθμητα τα όσα έκανε για μας ο Τριαδικός μας Θεός (Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα)· αναρίθμητες οι προς εμάς ευεργεσίες Του, τόσο οι γνωστές, όσο και οι άγνωστες.
3. Τέλος, σαν επιστέγασμα, μας χάρισε να τελούμε καθημερινά την Θεία Ευχαριστία, η οποία είναι μια λειτουργική ανάμνηση των πιο πάνω καλών και συνάμα η διά μέσου της Θείας Κοινωνίας Μυστηριακή μας ένωση με τον Χριστό.

4. Επιπλέον, σε κάθε Θεία Λειτουργία συλλειτουργούμε με τις δεκάδες χιλιάδες Αγγέλων και Αρχαγγέλων και λοιπών επουρανίων αγγελικών τάξεων.
5. Στην ευχή της ευχαριστίας (μετά το “Άξιον και δίκαιον”) ευχαριστούμε τον Θεό για ολόκληρο το έργο της θείας Οικονομίας.
6. Δεν έπαψε ο σαρκωθείς Θεός μας, ο Χριστός, να κάνει τα πάντα, ώσπου τον αντίπαλο και εχθρό του Θεού άνθρωπο, τον ανέβασε στον ίδιο τον Θεό (τον εαυτό Του) και τον έκανε φίλο Του...
7. Ο Χριστός μας, ο νέος Αδάμ, σαν αντιπρόσωπος του ανθρωπίνου γένους, προσέφερε στον Θεό Πατέρα Του το μεγαλύτερο και ωραιότερο δώρο, το Σώμα Του. Και τόσο πολύ άρεσε στον Ουράνιο μας Πατέρα η προσφορά αυτή, καθώς και ο προσφέρων την προσφορά, που κάθισε πλέον την ανθρώπινη στο δεξιά της δόξης Του.
8. Είναι αλήθεια, ότι δεν υπήρχε κατώτερο σημείο διαφθοράς για να κατεβεί ο άνθρωπος από εκείνο που κατέβηκε, με τες συνεχόμενες πτώσεις του, αλλ’ ούτε ψηλότερο πάλι σημείο για να ανεβεί, από εκείνο που τον ανέβασε ο Χριστός, δηλ. στον θρόνο του Θεού.
9. Με το μυστήριο της θείας Οικονομίας ο παντοδύναμος, ο αθάνατος, ο μόνος αγαθός και φιλόανθρωπος Θεός κατέβηκε από το ύψος της δόξης Του στην γη και έγινε άνθρωπος, για να μας αναπλάσει (τους διεφθαρμένους από την αμαρτία), να μας ζωοποιήσει (εμάς τους τεθνατωμένους), να μας καθαρίσει από την προπατορική και τις μετέπειτα από αυτήν αμαρτίες και να μας ανεβάσει στους ουρανούς.
10. Ο Θεός θα μπορούσε να ορίσει Αγγέλους να τελούν το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, οι οποίοι και είναι πεντακάθαροι. Όμως η αγάπη Του αξιώνει εμάς τους ανθρώπους να την τελούμε και δέχεται από τα αμαρτωλά μας χέρια την αναίμακτη αυτή θυσία.
11. Είναι καλό να ευχαριστούμε πάντοτε τον Θεό και για όλα! Λέει ο άγιος Ισαάκ, ότι η ευχαριστία εκείνου που παίρνει κεντρίζει αυτόν που δίνει, να δώσει δωρήματα μεγαλύτερα από τα προηγούμενα.
12. Και πράγματι, ούτε ο Θεός θα παύσει ποτέ να ευεργετεί τον άνθρωπο ούτε και ο άνθρωπος θα παύσει ποτέ να ευεργετείται και να πλουτίζεται από τα χαρίσματα του Θεού.
13. Ο άγιος Μάξιμος γράφει ότι ο επινίκιος τρισάγιος ύμνος είναι η φανέρωση της ενότητας του ουρανίου και επίγειου κόσμου, επειδή ψάλλεται και από τους δύο μαζί κατά την θεία Λειτουργία.

14. Ο επινίκιος αυτός ύμνος, που ψάλλεται στην Θεία Λειτουργία, είναι και δοξολογία και προφητεία συνάμα. Δοξολογία για όσα τέλεσε για μας ο Θεός και προφητεία για την δεύτερη, οριστική και τελική νίκη του Χριστού στην Οικουμένη.

044 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΠΙΝΙΚΙΟΣ ΥΠΝΟΣ – ΛΑΒΕΤΕ ΦΑΓΕΤΕ

1. Ο επινίκιος ύμνος είναι συνένωση του τρισαγίου αγγελικού ύμνου, που άκουσεν ο προφήτης Ησαΐας και του ύμνου με τον οποίο ο λαός υποδέχθηκε τον Χριστό μπαίνοντας στα Ιεροσόλυμα την Κυριακή των Βαΐων.
2. Ο ουρανός και η γη ενώνονται τώρα στην Θεία Λειτουργία. Άγγελοι και άνθρωποι συνδοξολογούν τον Κύριο. Τόσο το αισθητό, όσο και το νοητό σύμπαν έχουν βρει το ένα και μοναδικό κέντρο τους, τον θρόνο του Θεού· το υπερουράνιο Θυσιαστήριο.
3. Η φωνή του επινίκιου ύμνου της Θείας Λειτουργίας είναι και των αγγέλων και των ανθρώπων, χάρη σ' Εκείνον που ένωσε τα δύο εις ένα.
4. Η Θεία Λειτουργία φανερώνει το μέτρο της Θείας αγάπης: Το μέγεθος του δώρου του Πατέρα προς τον κόσμο, φανερώνει και το μέγεθος της αγάπης Του γι' αυτόν: Πράγματι, τόσο πολύ αγάπησε ο Θεός τον κόσμο, ώστε έδωκε τον μονογενή Του Υιό εις θυσίαν, ώστε όποιος πιστεύει σ' Αυτόν να μην χαθεί, αλλά να έχει ζωήν αιώνιον...
5. Ο Θεός μας τράβηξε κοντά Του, με τον θάνατο του μονογενούς Του Υιού. Και η αγάπη Του αυτή δεν ήταν απάντηση κάποιας δικής μας αγάπης (αφού εμείς ζούσαμε ήδη σε μια άθλια κατάσταση, αποξενωμένη από τον Θεό). Αλλά Αυτός πρώτα μας αγάπησε, και απέστειλε τον Υιό Του ιλασμό για τις αμαρτίες μας.
6. Η Θεία Ευχαριστία δεν είναι εικόνα ή τύπος θυσίας, αλλά θυσία πραγματική και αληθινή. Πριν τον καθαγιασμό, ο άρτος είναι και θεωρείται αθυσιάστος. Με τον καθαγιασμό, ο άρτος μεταβάλλεται σε θυσιασμένο, γιατί βρίσκεται ευθύς εμπρός μας ο Χριστός σφαγιασμένος, πάνω στο Άγιο Δισκάριο και με το αίμα Του χυμένο στο άγιο Ποτήριο!
7. Η θυσία του Γολγοθά είναι ταυτόσημη με την θυσία της Θείας Ευχαριστίας· γιατί, τον ίδιο Χριστό προσφέρουμε σφαγιασμένο. Η θυσία είναι η μία, αυτή που προσφέρθηκε άπαξ και διαιωνίζεται τώρα διά της Θείας Λειτουργίας...
8. Στην Θεία Λειτουργία μας προσφέρεται η δυνατότητα να ζήσουμε μυστηριακά το γεγονός του σταυρικού θανάτου του Κυρίου. Μετέχοντες

στην Ευχαριστία (στην Θεία Κοινωνία) γευόμαστε τους καρπούς της θυσίας του Χριστού.

9. Διά του Σταυρού, ο θάνατος καταργήθηκε, η ανάσταση δωρήθηκε στους ανθρώπους, οι πύλες του παραδείσου ανοίχτηκαν και εμείς οι Χριστιανοί γίναμε τέκνα Θεού και κληρονόμοι της Βασιλείας Του...
10. Πόση δύναμη έχει η σταυρική θυσία του Χριστού, που προεκτείνεται σε κάθε Θεία Λειτουργία! Λίγες σταγόνες αίματος αναδημιουργούν τον κόσμο ολόκληρο και φέρνει τους πιστούς σε μία ενότητα. Αυτή η ενότητα θα συνεχίσει και στην άλλη ζωή...

045 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ – ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

1. Η Θεία Ευχαριστία είναι ο Μυστικός Δείπνος που συνεχίζεται... Όχι επανάληψη, αλλά μυστηριακή επέκταση εκείνου του Γεγονότος.
2. Η Θεία Ευχαριστία είναι το ίδιο το Μυστικό Δείπνο που προσφέρθηκε τότε, γιατί και εδώ είναι ο Ίδιος ο Χριστός που το προσφέρει και που προσφέρεται. Δεν σταμάτησε την ιερωσύνη Του ο Χριστός, αλλά την συνεχίζει εις τους αιώνες...
3. Το σώμα που κοινωνούμε είναι εκείνο που γεννήθηκε από την Παρθένο Μαρία, εκείνο που υπέστη όλα τα πάθη (μαστιγώσεις, φτυσίματα, χλευάσματα)· εκείνο που σταυρώθηκε πάνω στον Σταυρό, που τάφηκε, που αναστήθηκε και που αναλήφθηκε στους ουραμούς. Αυτό κοινωνούμε και όχι άλλο σώμα.
4. Και το αίμα που κοινωνούμε είναι αυτό πήγασε από τις πληγές του Χριστού πάνω στον Σταυρό.
5. Ω, της αγάπης, της συγκατάβασης και της σοφίας του Θεού! Μοιράζει το άχραντο Σώμα Του με την μορφή του άρτου και το τίμιο Αίμα Του με την μορφή του οίνου.
6. Παράδωσε στους μαθητές του τα φρικτά Μυστήρια (το Σώμα Του και το Αίμα Του) αφού αγάπησε υπερβολικά αυτούς που θα τον πιστέψουν, με την ίδια αγάπη που αγάπησε και ο Θεός Πατέρας τον Θεό Υιό Του.
7. Μετέχοντας στο Δείπνο της Ευχαριστίας, μετέχουμε στο δείπνο της Αγάπης και καλούμαστε να μείνουμε μέσα σ' αυτή...

8. Μετά που παράδωσε στους μαθητές Του το άχραντο Σώμα Του και το τίμιο Αίμα Του, τους είπε, “στην ανάμνηση την δική μου ΑΥΤΟ να κάμνετε...” Ποιο, να κάμνουν; “Να μεταβάλλετε τον άρτο στο Σώμα μου και τον οίνο στο Αίμα μου”.
9. Η “ανάμνηση” αυτή του Χριστού, δηλαδή, δεν είναι μια θεωρητική ενθύμηση, όπως λένε οι Προτεστάντες, αλλά μια λειτουργική μυστηριακή ανάμνηση, όπως εξηγήσαμε στον αρ.8 πιο πάνω.
10. Εκείνην ακριβώς την θυσία προσφέρουμε σε κάθε Λειτουργία, που προσφέρθηκε τότε στο Μυστικό Δείπνο και την επόμενη μέρα πάνω στον Σταυρό.
11. Το χρονικό διάστημα μεταξύ του Μυστικού Δείπνου της Μεγάλης Πέμπτης και του αιώνιου Δείπνου που θα προσφέρεται στην αιώνια ζωή, είναι αυτό που προσφέρεται σε κάθε Θεία λειτουργία.
12. Η μελλοντική αιώνια ζωή χύθηκε μέσα στην παρούσα ζωή διά του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας.
13. Η θεία Λειτουργία είναι η έξοδος του ανθρώπου από τον χρόνο και η είσοδος του στο μυστήριο της ημέρας του Κυρίου· της ογδόης ημέρας που δεν έχει αρχή και τέλος...

046 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΑΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. Μην έχοντας ο άνθρωπος τι να αντιπροσφέρει στον Θεό, Του επιστρέφει το ίδιο Του το δώρο. Η υλική δημιουργία ήταν το όχημα που μετέφερε στον άνθρωπο την αγάπη του Θεού. Διά των υλικών δε αγαθών του άρτου και του οίνου, γίνεται και πάλι το όχημα που μεταφέρει στον θρόνο του Θεού την Ευχαριστία του ανθρώπου προς Αυτόν.
2. Και εις μεν την πρώτη δημιουργία ο Θεός φανέρωσε την αγάπη Του στον άνθρωπο προσφέροντας του την δημιουργία· εις δε την αναδημιουργία (την καινούργια κτίση) φανερώνει και πάλι την αγάπη Του ο Θεός στον άνθρωπο προσφέροντάς του τον ίδιο τον εαυτό Του.
3. Και εμείς, εις απάντηση της αγάπης Του, αντιπροσφέρουμε στον Θεό τα δώρα που Εκείνος μας χάρισε, τον άρτο και τον οίνο, τα οποία σε λίγο θα αποκτήσουν απέραντης αξίας Ευχαριστία, γιατί θα μεταβληθούν στο πανάγιο Σώμα και Αίμα του Χριστού και Θεού μας.

4. Έτσι, μαζί με τον άνθρωπο φθάνει στο υπερουράνιο θυσιαστήριο και ο κόσμος, η υλική δημιουργία, υπό τα είδη του άρτου και του οίνου και δέχεται τρόπον τινά και η υλική κτίση την αγιαστική χάρη του Παρακλήτου Πνεύματος, γενόμενα Σώμα και Αίμα Χριστού.
5. Τίποτε από όσα προσφέρουμε στον Δημιουργό και Θεό μας δεν είναι δικό μας, αλλά είναι δικά Του δώρα, τα οποία Του αντιπροσφέρουμε (“τα σα εκ των σων σοι προσφέρομεν κατά πάντα και διά πάντα”).
6. Ούτε και η προσφορά αυτή είναι δική μας επινόηση, αλλά Εκείνος μας δίδαξε να την προσφέρουμε ως Ευχαριστία και με αυτό τον τρόπο να λατρεύουμε τον Θεό μας.
7. Ο υλικός κόσμος, υπό τα είδη του άρτου και του οίνου, γίνεται τώρα ο τόπος συναντήσεως του κτιστού ανθρώπου με τον άκτιστο Θεό· μεταβαλλόμενα δε τα δώρα αυτά σε Σώμα και αίμα Χριστού, γίνονται Ευχαριστία, την οποία κοινωνεί ο άνθρωπος και Χριστοποιείται. Η Ευχαριστία αυτή, λέει ο ιερός Χρυσόστομος, μας κάνει οικείους (δικούς) του Θεού.
8. Κάθε Θεία Λειτουργία είναι ένας καινούργιος Ευαγγελισμός. Στην θέση της παναχράντου Θεοτόκου είναι η μία, αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Και την ώρα που η Σύναξη της Εκκλησίας, διά του στόματος του λειτουργού, παρακαλεί τον Ουράνιο Πατέρα να στείλει το Πανάγιο Του Πνεύμα σε μας και στα δώρα αυτά (τον άρτο και τον οίνο), έρχεται το Πανάγιο Πνεύμα και μεταβάλλει αυτά σε Σώμα και Αίμα Χριστού, και η Εκκλησία (όλοι οι Πιστοί) με την Θεία Μετάληψη κυοφορούμε μέσα μας, σαν άλλη Θεοτόκος, τον Ιησού Χριστό.
9. Με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας η αγία μας Εκκλησία γίνεται Θεοτόκος Μαρία. Το Μυστήριο αυτό είναι έργο της καθόδου του Αγίου Πνεύματος, που επικαλέστηκε προηγουμένως ο ιερέας να κατέλθει. Το Άγιο Πνεύμα, με την συνευδοκία του Πατρός, είναι που μεταβάλλει τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Αυτό (το Άγιο Πνεύμα) είναι που τελεσιουργεί τα Μυστήρια, με το χέρι και την γλώσσα των ιερέων.
10. Με την θεία Λειτουργία, λοιπόν, μπορούμε πάντοτε να τελούμε Πεντηκοστή. Την στιγμή που κατέρχεται το Άγιο Πνεύμα και μεταβάλλει τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμα Χριστού, είναι η Μυστηριακή (Ευχαριστιακή) Πεντηκοστή.
11. Το Πανάγιο Πνεύμα συγκροτεί τον θεσμό της Εκκλησίας. Αν δεν ήταν παρόν το Άγιο Πνεύμα δεν θα γινόταν η Εκκλησία. Εφόσον, λοιπόν, η Εκκλησία υπάρχει, είναι φανερό ότι το Πανάγιο Πνεύμα είναι παρόν.

ΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΑΧΡΑΝΤΟΥ

1. Μετά τον καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων, ο ιερέυς παρακαλεί χαμηλοφώνως, όπως η αναίμακτη αυτή θυσία αποβεί σ' αυτούς που την μεταλαμβάνουν σε κάθαρση ψυχής, άφεση αμαρτιών, νήψη (προσοχή εσωτερική), σε μετοχή των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος και σε κληρονομία της Βασιλείας των Ουρανών (και όχι σε κατάκριμα ή κόλαση).
2. Μετά ακολουθεί μια πανηγυρική δοξολογία, διά της μνημόνευσης της Παναγίας Αχράντου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας και όλων των ταγμάτων των Αγίων.
3. Μνημονεύει επίσης τους κεκοιμημένους, που κοιμήθηκαν μέσα στην ευσέβεια, αλλά και τους ζώντες Ορθόδοξους Χριστιανούς, καθώς επίσης ολόκληρη την Εκκλησία και ολόκληρη την Οικουμένη (ώστε να γνωρίσουν όλοι την ορθή Πίστη, δηλ. την Ορθοδοξία).
4. Προσφέρεται, όπως είπαμε, η αναίμακτη θυσία υπέρ όλων των Αγίων, "εξαιρέτως, δε, της Παναγίας Αχράντου Θεοτόκου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας". Οι Άγιοι όλοι συνέπαθαν μαζί με το εσφαγμένο Αρνίο, θυσίασαν τον εαυτό τους, νίκησαν τα πάθη. Γι' αυτό και προσφόρως αναφέρονται στην θεία αυτή λατρεία του Θεού.
5. Η Κυρία Θεοτόκος είναι το κορυφαίο Δημιούργημα της αγάπης του Θεού, που συνήργησε στην σάρκωση του Λόγου· χωρίς αυτήν, δεν θα είχαμε τον Χριστό ούτε τα όσα έκανε και έπαθε για μας ο Χριστός, των οποίων την λειτουργική ανάμνηση τελούμε σε κάθε Θεία Λειτουργία.
6. Η Παναγία μας δοξάζεται η ίδια σε κάθε Θεία Λειτουργία. Παράλληλα, παίρνει από την άκτιστη Χάρη της Αγίας Τριάδος και μας την προσφέρει σε μας τα παιδιά της, καθώς και στους αγίους Αγγέλους...
7. Μετά ο ιερέας μνημονεύει τον Τίμιο Πρόδρομο, όλους τους κεκοιμημένους και τους ζώντες, κάθε Ορθόδοξη Εκκλησία, τους Βασιλείς, τους Άρχοντες, ώστε να ζούμε με ειρήνη και ευσέβεια· τέλος, δε, μνημονεύει και τον οικείο Επίσκοπο.
8. Η Θεία λειτουργία είναι η ανάμνηση της ζωής του Χριστού. Κάθε κομμάτι της είναι και μια περίοδος της ζωής Του...
9. Άλλος λόγος που μνημονεύονται οι Άγιοι, είναι για να μας θυμίσουν την αγάπη και τον θείο έρωτα που είχαν για τον Θεό. Και με την δόξα που τους απονέμεται χαιρόμαστε και μείς μαζί τους, αφού οι άγιοι είναι και δικά μας μέλη, ως μέλη της Εκκλησίας.

10. Η ζωή των Αγίων της Εκκλησίας είναι μια πρόσκληση για μας στην ευχαριστιακή Κοινωνία. Έτσι ευχαριστούμε και τον Θεό για τους Αγίους, αλλά και τους Αγίους, γιατί αυτοί μας οδηγούν στον Θεό.
11. Το γεγονός ότι οι άγιοι γίνονται αιτία να δοξάζεται από μας το όνομα του Θεού, είναι η πιο ευχάριστη προσφορά στους ίδιους τους αγίους. Γιατί, αυτοί, ό,τι έκαναν ακριβώς το έκαναν για την δόξα του Θεού.
12. Και αν τότε που ζούσαν έκαναν τα πάντα για την δόξα του Θεού, τότε που τα μελλοντικά αγαθά ήταν μόνο μια ελπίδα· πόσο μάλλον τώρα που τα απολαμβάνουν, δεν χορταίνουν να δοξάζουν τον Θεό... Και μαζί με αυτούς, θέλουν οι άγιοι και εμάς και τους Αγγέλους να Τον συνδοξάζουμε με αυτούς, και αυτό γίνεται σε κάθε Θεία Λειτουργία.

048 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟ

1. Η σάρκωση του Λόγου ήταν η επίσκεψη που έκανε ο Θεός στους ανθρώπους και που συνεχίζεται σε κάθε Θεία Λειτουργία...
2. Τώρα, μετά τον καθαγιασμό των τιμίων Δώρων, έχουμε μπροστά μας, πάνω στην Αγία Τράπεζα, τον ίδιο τον Χριστό, “το κοινόν καθάρσιον” (=που καθαρίζει κάθε ένα που Τον δέχεται).
3. Για να μπορέσει η λειτουργική Κοινότητα των πιστών να δοξολογήσει το πάντιμο και μεγαλοπρεπές όνομα του Τριαδικού Θεού, απαιτείται ενότητα καρδιών και στομάτων (=γλωσσών). Ακριβώς, με την χάρη του ενοειδούς Αγίου Πνεύματος οι Πιστοί γινόμαστε ένα στόμα και μια καρδιά (“σύμφυχοι και έν φρονούντες”)
4. Η ενότητα αυτή της αγάπης είναι δώρημα τέλει που κατεβαίνει από τον Θεό· αυτήν την είχαν οι πρώτοι Χριστιανοί στον ύψιστο βαθμό.
5. Παρακαλούμε τον Θεό, μετά τον καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων σε Σώμα και Αίμα Χριστού, να μεταδώσουν και σε μας τα Τίμια Δώρα τον αγιασμό που αυτά δέχτηκαν από το Άγιο Πνεύμα.
6. Με την Θεία Κοινωνία, από το ένα μέρος ο Χριστός χύνεται μέσα μας και αναμιγνύει τον εαυτό Του μ’ εμάς, ενώ από το άλλο μέρος μάς Χριστοποιεί, δηλ. μας μεταβάλλει προς τον εαυτό Του, όπως όταν μια μικρή σταγόνα νερού ριχτεί μέσα σε ένα πέλαγος μύρου.
7. Λέγει ο ιερός Χρυσόστομος, ότι και μόνο το όνομα του Χριστού να πεις, αμέσως γεμίζεις με την θεία ευωδία. Πόσο μάλλον να Τον κοινωνούμε...

8. Όταν κοινωνούμε αξίως, χάνεται η δυσοσμία των παθών και δεχόμαστε την ευωδία του Χριστού, την ευωδία του Αγίου Πνεύματος.
13. Οι ψυχές που κοινωνούν τον Χριστό, φεύγουν από την Θεία Λειτουργία ψυχές μυροφόρες. Μυροδοχεία γεμάτα Χριστό. Καλούμαστε, λοιπόν, εμείς οι Χριστιανοί, να γίνουμε και να είμαστε “ευωδία Χριστού”· τόσο στις σκέψεις μας, όσο και στα λόγια μας και στην εν γένει συμπεριφορά μας. Αμήν.

049 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

1. Η ενότητα της πίστεως μας κάνει ικανούς να γίνουμε μέτοχοι και του Αγίου Πνεύματος.
2. Η ενότητα της πίστεως είναι βασική προϋπόθεση για να γίνουμε δεκτοί στην ενότητα της Θείας Κοινωνίας. Γι’ αυτό πριν προχωρήσουμε σ’ αυτήν ζητούμε από τον Κύριο να μας χαρίσει αυτήν την ενότητα (της ορθής πίστεως).
3. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν υπάρχει το λεγόμενο intercommunion (το κοινό Ποτήριο) με τις ετερόδοξες/αιρετικές ομολογίες.
4. Η Εκκλησία είναι ένα σώμα, το Σώμα του Χριστού. Έχει μια ψυχή, μια καρδιά. Σ’ αυτή την ενότητα ζητούμε να μας κρατήσει ο Θεός.
5. Αυτή, η ενότητα της πίστεως, φέρει και την ομοφωνία των Πατέρων. Όλοι φρονούν και εκφράζουν τα ίδια, γιατί έχουν το ένα και αυτό Πνεύμα.
6. Η ενότητα αυτή των Πιστών ξεκινά με το Άγιο Βάπτισμα, αγιάζεται με το Άγιο Χρίσμα και τρέφεται με την Θεία Κοινωνία.
7. Η Εκκλησία, φερόμενη φιλόανθρωπα, αρνείται στους αβάπτιστους ή τους αιρετικούς την μετοχή τους στην αφθαρτίζουσα τροφή (την Θεία Κοινωνία), γιατί, γνωρίζει πολύ καλά, πως τέτοια συμμετοχή θα τους προξενήσει μεγάλη ζημιά και αιώνια καταδίκη!
8. Η κοινωνία του Χριστού είναι και κοινωνία του Αγίου Πνεύματος. Η μυστική Τράπεζα που παρατίθεται σε κάθε Θεία Λειτουργία (η πρώτη Λειτουργία ήταν αυτή του Μυστικού Δείπνου) είναι γεμάτη από Άγιο Πνεύμα. Όπου ο Πατήρ, εκεί και ο Υιός εκεί και το Άγιο Πνεύμα.
9. Διά της φρικτής επίκλησης του Αγίου Πνεύματος από τον ιερέα, κατέρχεται Τούτο και μεταβάλλει τον άρτο και τον οίνο σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Και

έτσι ο άρτος, διά της επιφοιτήσεως του Αγίου Πνεύματος, γίνεται “άρτος ουράνιος, ο εκ του ουρανού καταβάς”.

10. Η αγία τράπεζα γίνεται τράπεζα πνευματική και αυτοί που κοινωνούν γίνονται κατοικητήρια του Αγίου Πνεύματος (όταν κοινωνούν αξίως). Διά της Θείας Λειτουργίας δεχόμαστε τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Δεχόμαστε τον Παράκλητο στην Σύναξη του εκκλησιάσματος και μέσα στις ψυχές μας.
11. Διά του Αίματος του Χριστού δόθηκε το έλεος του Θεού στον κατάκριτο άνθρωπο και άνοιξε ο δρόμος που οδηγεί στο Πατέρα. Τολμούμε τώρα, με την κοινωνία του Αίματος του Χριστού, να εισέλθουμε οι Πιστοί στα άγια των Αγίων και να απευθυνθούμε με παρρησία, αποκαλώντας Τον Πατέρα μας.

050 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Σ' εμάς τους Ορθόδοξους Χριστιανούς δίνεται δωρεά και χάρισμα από το Άγιο Πνεύμα ουσιαστική και οντολογική υιοθεσία· υιοθεσία φυτεμένη μέσα στην Θεία Υπόσταση.
2. Η υιοθεσία αυτή είναι ριζωμένη στον Θεό (όπως υπήρχε κατά φύση στον Χριστό, όπου η ανθρώπινη Του φύση ήταν μέσα στην υπόσταση του Θεού Λόγου), έτσι και σ' εμάς θα είναι το ίδιο αιώνια και αμετακίνητα ριζωμένη μέσα στον Θεό.
3. Η ψυχή του ανθρώπου θα δίνεται ολοκληρωτικά στον Θεό και μάλλον θα “πάσχει τα θεία” παρά να τα γνωρίζει αφ' εαυτού της, σε σημείο που δεν θα θέλει να ανήκει πλέον στον εαυτό της, αλλά στον Θεό.
4. Στην άλλη ζωή θα γίνουμε όμοιοι με τον Θεό και αυτό, το να “πάσχουμε τα θεία”, δεν θα έχει τέλος, αλλά θα προχωρούμε ολοέν στην ατέλεστη τελειότητα... Αυτά όλα μας τα χαρίζει η υιοθεσία που δίνεται από τον Θεό στους Πιστούς “εν τω αίματι του Αρνίου”.
5. Σε κάθε Θεία Λειτουργία ο Χριστός εμφανίζεται “στο μέσο” της Σύναξής μας και μας προσφέρει την ειρήνη Του. Γιατί, όσο προχωρούμε προς την Θεία Κοινωνία, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη της ειρήνης, της γαλήνης και της ησυχίας...
6. Με την σταυρική θυσία του Χριστού, όχι μόνο μας χαρίστηκε η ελευθερία από την δουλεία της αμαρτίας αλλά και μας ανάδειξε τέκνα του Θεού αγαπητά. Ο Δεσπότης των δούλων γίνεται υιός δούλου, δηλαδή του Αδάμ, ώστε οι υιοί (απόγονοι) του Αδάμ να γίνουν υιοί του δεύτερου Αδάμ -του Χριστού- και ενώ είναι θνητοί να γίνουν υιοί του Θεού.

7. Με την κλίση της κεφαλής μας, δηλώνουμε την άπειρη ευγνωμοσύνη που έχουμε εμείς που υιοθετηθήκαμε από τον Θεό, οι πρώην δούλοι Του και τώρα παιδιά Του.
8. Λαμβάνοντας την Θεία Κοινωνία, Αυτός που σφαγιάστηκε για την δική μας σωτηρία “γίνεται τοις πάσι τα πάντα”. Όλοι μας κοινωνούμε τον ίδιο Άρτο της Ζωής και στον καθένα γίνεται αυτό που ο κάθε ένας χρειάζεται και έχει ανάγκη...

051 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΤΑ ΑΓΙΑ ΤΟΙΣ ΑΓΙΟΙΣ

1. Όταν ο Προφήτης Ηλίας ανέβηκε στους ουρανούς, άφησε στον μαθητή του προφήτη Ελισσαίο την μηλωτή του. Ο Υιός και Λόγος του Θεού, όταν αναλήφθηκε στους Ουρανούς μας άφησε την αγία σάρκα Του.
2. Μετά λοιπόν την ανάληψή Του, ο Χριστός βρίσκεται στα δεξιά της δόξας του Πατρός -και σαν άνθρωπος, ο Θεάνθρωπος- όμως παράλληλα βρίσκεται και με τους πιστούς σε κάθε Θεία Λειτουργία. Και όχι μόνο είναι μαζί μας, αλλά έρχεται και κατοικεί μέσα μας, διά της θείας Κοινωνίας.
3. Ο κόσμος που βρίσκεται μακριά από την Εκκλησία και τα Μυστήρια, μετά την ανάληψη του Χριστού, πλέον δεν Τον βλέπει, αφού βρίσκεται στο σκοτάδι. Οι Πιστοί όμως και τον βλέπουν, με τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, και τον μεταλαμβάνουν.
4. Όπως κατά την σάρκωση του Λόγου το σώμα σκέπαζε την Θεότητά του, έτσι και τώρα στα Μυστήρια, ο άγιος άρτος, σαν άλλο καταπέτασμα, σκεπάζει την Θεότητα που είναι κρυμμένη μέσα σ' αυτόν.
5. Ο ιερέας με την προσφώνηση “τα Άγια τοις αγίοις”, καλεί τους Πιστούς να προσέλθουν στην θεία Μετάληψη, όχι όμως όλους! Όποιοι δεν είναι άγιοι αποκλείονται από την θεία Κοινωνία!
6. Οι Πιστοί καλούνται όχι μόνο να είναι καθαροί από αμαρτήματα, αλλά να έχουν και Αγιοπνευματικές αρετές, δηλ. αρετές που να είναι καρποί του Αγίου Πνεύματος.
7. Άγιοι καλούνται οι Πιστοί εξ αιτίας του μόνου Άγιου, του οποίου κοινωνούν και μετέχουν του Σώματος και του Αίματός Του και έτσι αγιάζονται. Άγιους εδώ δεν εννοεί μόνο αυτούς που έφθασαν από αυτή την ζωή στην τελειότητα της αρετής, αλλά και εκείνους που αγωνίζονται να φθάσουν στην τελειότητα αυτή αλλά δεν την έφθασαν ακόμη.

8. Κανένας δεν έχει από μόνος του τον αγιασμό και ούτε είναι κατόρθωμα της ανθρώπινης αρετής, αλλά όλοι έχουν τον αγιασμό εξ αιτίας του μόνου Άγιου. Όπως πολλοί καθρέπτες στον ήλιο αντικατοπτρίζουν τον ένα ήλιο, παίρνοντας από αυτόν το φως, έτσι και οι πολλοί Πιστοί αντικατοπτρίζουν την αγιότητα του Ενός Ήλιου της Δικαιοσύνης (του Χριστού), από Τον Οποίο δέχονται τον αγιασμό.
9. Εάν λοιπόν κάποιος είναι άγιος (με την έννοια που εξηγήσαμε πιο πάνω), ας προσέλθει στην θεία Κοινωνία· εάν κάποιος δεν είναι άγιος, ας μετανοήσει, ας εξομολογηθεί και ας αφήσει την αμαρτία. Με άλλα λόγια, ας μετανοήσει...

052 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΖΕΣΙΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

1. Εκείνο που τέλεσε ο Χριστός στην πρώτη θεία λειτουργία πάνω στην γη, την νύκτα του Μυστικού Δείπνου, το ίδιο κάνει και τώρα σε κάθε θεία Λειτουργία. Ο Λειτουργός τεμαχίζει τον άγιο άρτο και τον προσφέρει στους Πιστούς.
2. Και ενώ τεμαχίζεται δεν διαμελίζεται (δεν διαιρείται) ούτε ελαττώνεται, αλλά παραμένει ο Ίδιος ακέραιος σε κάθε τεμάχιο του άγιου Άρτου και σε κάθε σταγόνα του Τιμίου Αίματός Του· και έτσι υπάρχει και μεταδίδεται ολόκληρος σε κάθε Πιστό.
3. Εκείνο που δεν υπέστη ο Χριστός πάνω στον Σταυρό (να σπάσουν δηλ. τα σκέλη Του, όπως έγινε με τους δύο συσταυρωθέντες ληστές) καταδέχεται και το υπομένει σε κάθε Θεία Λειτουργία για χάρη μας, με την κλάση του Άρτου, και έτσι προσφέρεται στον καθένα.
4. Και αυτό το καταδέχεται, όχι απλώς για να είναι μαζί μας, αλλά για να συμπλέκεται και να αναμιγνύεται με τον καθένα μας, με μια παράδοξη ένωση (το Σώμα Του, δηλαδή, με το σώμα μας, η ψυχή Του με την ψυχή μας, ο νους Του με τον νου μας...)
5. Όσοι κοινωνούμε αξίως τον Χριστό, μπορούμε να καλούμαστε κατά “χάριν θεοί”, εξαιτίας του ολόκληρου Θεού, ο Οποίος μας γεμίζει εξολοκλήρου, και κανένα μέρος του εαυτού μας δεν αφήνει άδειο από την παρουσία Του.
6. Ολόκληρος ο Χριστός βρίσκεται στον καθένα μας, ολόκληρος σε ολόκληρη την Εκκλησία, σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης και σε όλους τους χρόνους και τις εποχές...
7. Λέγοντας ο λειτουργός “Τα Άγια τοις αγίοις”, κάνει διαδοχικά τρεις πράξεις: Την ύψωση του αγίου Σώματος του Χριστού (που συμβολίζει την ύψωσή Του

στον Σταυρό), τον τεμαχισμό του Σώματός Του και την ένωση αυτού με το άγιο Αίμα Του, μέσα στο Άγιο Ποτήριο.

8. Η κλάση του άρτου (δηλ. ο τεμαχισμός του αγίου Σώματός Του) υποδηλώνει την σφαγή του Χριστού. Κατόπιν το ενώνει με το Τίμιο Αίμα Του και ακολούθως ρίχνει μέσα στο Άγιο Ποτήριο σταυροειδώς πολύ ζεστό νερό, λέγοντας “Πλήρωμα ποτηρίου πίστεως Πνεύματος Αγίου”.
9. Το ζεστό νερό, το οποίο ζεσταίνει και το τίμιο Αίμα μέσα στο Άγιο Ποτήριο, συμβολίζουν το Αίμα και το νερό που έτρεξαν από την αγία πλευρά Του, όταν λόγγευσε ο Ρωμαίος στρατιώτης για να πιστοποιήσει αν πέθανε πάνω στον Σταυρό. Πράγματι, μετά που τρυπήθηκε με την λόγχη, έτρεξαν από την πλευρά Του ξεχωριστά θερμό Αίμα και θερμό ύδωρ.
10. Το ζεστό νερό συμβολίζει και το Άγιο Πνεύμα (συχνά στην Αγία Γραφή το Άγιο Πνεύμα παρομοιάζεται με το νερό) και είναι ζεστό, γιατί και σαν φωτιά κατέβηκε στην Πεντηκοστή πάνω στους αγίους Αποστόλους.
11. Με άλλα λόγια, το έργο και το αποτέλεσμα των αγίων Παθών του Κυρίου, προέκταση των οποίων έχουμε σε κάθε Θεία Λειτουργία, είναι η επιδημία (κάθοδος) του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία.

053 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ (Α')

1. Η Ακολουθία της θείας Μεταλήψεως πρέπει να διαβάζεται, όχι μόνο από τον ιερέα που πρόκειται να λειτουργήσει, αλλά και από κάθε πιστό που πρόκειται να κοινωνήσει.
2. Κατ' αυτήν, ο πιστός ομολογεί ταπεινά στον Κύριο, ότι δεν έχει κανένα άλλο που έπταισε απέναντί Του σαν αυτόν τον ίδιο, ούτε που να έπραξε τα κακά που ο ίδιος διέπραξε (γιατί, δεν είναι μόνο τα αμαρτήματα που φαίνονται, αλλά και αυτά που δεν φαίνονται).
3. Όμως γνωρίζει και ομολογεί ο πιστός, παράλληλα, ότι η φιλανθρωπία του Χριστού υπερβαίνει κατά πολύ το πλήθος των αμαρτιών του, γι' αυτό και ζητά από τον Κύριο να τον αξιώσει να προσέλθει στο Ποτήριο της Ζωής, με καθαρή και άδολη καρδιά, με φόβο ιερό της διάνοιας και με ψυχή συντετριμμένη.
4. Ομολογεί επίσης ο πιστός τον Χριστό, ότι είναι ο Υιός του Θεού ζώντος και Θεός αληθινός, ο οποίος ήλθε στον κόσμο να σώσει τους αμαρτωλούς (εννοείται, αυτούς που μετανοούν), από τους οποίους πρώτος είναι αυτός ο ίδιος.

5. Όμως, ο πιστός, δεν απελπίζεται, αλλά έχει την βεβαιότητα ότι ο Ιησούς Χριστός θα δείξει και σ' αυτόν τον αμαρτωλό όλη Του την μακροθυμία και θα τον αξιώσει να πλησιάσει ακατακρίτως το Ποτήριο της αγάπης Του.
6. Ο πιστός συνέχεται από δύο πράγματα: Αφενός, αναλογιζόμενος το πλήθος των αμέτρητων του κακών, θεωρεί όλως ανάξιο τον εαυτό του να προσέλθει στην θεία Μετάληψη· από την άλλη, όμως, αν απέχει από τα ιερά Μυστήρια, κινδυνεύει με την αποχή να γίνει υποχείριος του εχθρού μας διαβόλου.
7. Γι' αυτό, λαμβάνων ο πιστός για μεσίτρια την Υπεραγία Θεοτόκο και επιρρίψας το πλήθος των αμαρτιών του στους ανεξιχνίαστους οικτιρμούς του Υιού της και Θεού μας, λαμβάνει το θάρρος και προσέρχεται στα Άχραντα Μυστήρια.
8. Και στο εξής, κατευθύνει με μετάνοια την ζωή του, στην εργασία των εντολών του Χριστού και προσέχει ώστε να μην επιστρέψει πίσω στις προηγούμενες του αμαρτίες.
9. Και εδώ θαυμάζουμε την άφατο και αμέτρητη συγκατάβαση του φιλόανθρωπου Θεού, πώς καταδέχεται να κοινωνάται ο Ίδιος από τους πιστούς, παρά την μικρότητα και την αναξιότητά μας. Αυτό θα πρέπει να μας διεγείρει το φιλότιμο να αναστηθούμε από τα χαμερπά γήινα πάθη και να στραφούμε στις ουράνιες αρετές...
10. Γιατί, η προσκόλλησή μας στα γήινα γίνεται εμπόδιο στο να καρποφορήσει μέσα μας η θεία Κοινωνία. Και ενώ παίρνουμε φως, παραμένουμε τυφλοί· ενώ παίρνουμε Θεότητα, παραμένουμε αναίσθητοι· ενώ παίρνουμε θείον πυρ, παραμένουμε ψυχροί· και ενώ έρχεται η Ζωή σε μας, παραμένουμε νεκροί... Αυτά παθαίνουμε αν δεν αποκολληθούμε από τα γήινα πάθη, σωματικά και ψυχικά και τις σαρκικές ηδονές.
11. Τέλος, να διευκρινήσουμε, ότι άλλο “δεν είμαι άξιος” και άλλο “είμαι ανάξιος”. “Δεν είμαι άξιος”, ουδείς άξιος των φρικτών Μυστηρίων, ούτε και αυτός ο ιερέυς. Όμως “είμαι ανάξιος”, έχω δηλ. θανάσιμα αμαρτήματα, έχω κώλυμα και μου επιτρέπεται να προσέλθω στην θεία Μετάληψη και να κοινωνήσω.
12. Αυτά, βεβαίως, θα τα καθορίσει ο πνευματικός μας, που πρέπει να έχει κάθε πιστός Ορθόδοξος Χριστιανός, και ο οποίος πνευματικός θα μας καθορίσει αν και τότε και πόσο συχνά μπορούμε να κοινωνούμε...

054 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ (Β')

1. Η συμμετοχή μας στην Θεία Κοινωνία είναι και μία ομολογία της Αναστάσεως του Χριστού, καθώς ανασταίνεται μέσα μας ο ίδιος ο Χριστός...
2. Όποτε κοινωνούμε κάμνουμε Πάσχα, γιατί, “το Πάσχα ημών, υπέρ ημών ετύθη (θυσιάστηκε) Χριστός”. Και, ενώ σε κάθε Λειτουργική Σύναξη ιερουργείται η Ανάσταση του Χριστού, σε κάθε Θεία Μετάληψη επιτελείται η ανάσταση του ανθρώπου που μετέχει σ’ αυτήν.
3. Όπως το νεκρό σώμα δεν μπορεί να λέγεται και να είναι ζωντανό, εάν δεν έχει ενωμένο με αυτό την ζωογονούσαν αυτό ψυχή, έτσι και η ψυχή δεν μπορεί να λέγεται ‘ζώσα’ ούτε να ζει από μόνη της, εάν δεν ενωθεί με τον Θεό, που είναι η όντως αιώνια ζωή...
4. Η Θεία Κοινωνία είναι το Πάσχα του πιστού, δηλαδή το πέρασμά του από τον θάνατο προς στην Ανάσταση του Χριστού. Είναι η μετάβασή του από τα ορώμενα προς τα νοούμενα, προς την αιώνια ζωή και Βασιλεία, την οποία θα απολαύσει αιωνίως, ενωμένος με τον Χριστό, τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα.
5. Στην φρικτή Τράπεζα, στην μετάληψη δηλ. της θείας Κοινωνίας, πρέπει να προσερχόμαστε με ιερό φόβο και τρόμο, με συνείδηση καθαρή, με νηστεία και προσευχή (άγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος).
6. Στην παραβολή του σπορέως, που είπε ο Χριστός, βγήκε ο σποριάς, όχι για να οργώσει την γη, αλλά για να την σπείρει. Άρα το όργωμα, δηλ. η προετοιμασία, ανήκει σε μας και ο σποριάς δηλ. ο Χριστός θα μας δώσει τον εαυτό Του.
7. Η προετοιμασία, εκτός των άλλων, εξυπακούει να αναπτύξουμε μέσα μας τον ιερό φόβο του Θεού, την πίστη και την αγάπη. Ο ιερός φόβος του Θεού είναι η αρχή κάθε αρετής και γεννιέται μέσα στην καρδιά μας από την πίστη, αφού αποδεσμευτεί ο νους μας από τον περισπασμό του κόσμου και των βιοτικών μεριμνών και ανησυχιών.
8. Ο φόβος του Θεού φέρνει την ψυχή σε ευλάβεια, ώστε να μην καταφρονήσει τον Θεό, εξαιτίας της παρρησίας που δημιουργεί η αγάπη. Ο Χριστιανός που έχει την αληθινή αγάπη του Θεού, φοβείται και φυλάει τις θείες εντολές, όχι από τον φόβο της κολάσεως, αλλά από φόβο μήπως εκπέσει από την αγάπη του Θεού και την στερηθεί...
9. Η πίστη, που γεννά τον φόβο του Θεού, είναι η αρχή του δρόμου που οδηγεί στην θεία Κοινωνία και η αγάπη είναι το τέλος του δρόμου. Παράδεισος είναι η αγάπη του Θεού. Όταν βρούμε την αγάπη τρεφόμαστε με άρτο ουράνιο... Εκείνος που βρήκε την αγάπη, κάθε μέρα και κάθε ώρα εσθίει (τρώγει) τον Κύριο!

10. Για να φθάσουμε στο λιμάνι της αγάπης, περνώντας την επικίνδυνη θάλασσα της ζωής, χρειαζόμαστε το πλοίο της μετανοίας, με κυβερνήτη τον φόβο του Θεού... Αμήν.

055 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ (Γ')

1. Το γεγονός της Θείας Κοινωνίας είναι η προσωπική συνάντηση του πιστού με τον Θεό, που πραγματοποιείται μέσα στην κοινωνία των Αγίων.
2. Όταν βλέπεις τον Λειτουργό να σου δίνει τα άγια Μυστήρια μην νομίσεις πώς είναι ο ιερέυς που το κάνει αυτό, αλλά το άγιο χέρι του Χριστού που απλώνεται σε σένα.
3. Ο Χριστός αναμιγνύει τον εαυτό Του με τον καθένα από τους Πιστούς, δια των φρικτών Μυστηρίων και εκείνους που γέννησε τους τρέφει με τον εαυτό Του και δεν τους δίνει σε κανέναν άλλο.
4. Με την Θεία Κοινωνία γινόμαστε ένα κράμα με το Πανάγιο Αίμα του Χριστού και ένα φύραμα με το Πανάγιο Σώμα του.
5. Αυτό το Σώμα και το Αίμα ζωντανεύουν την εικόνα την βασιλική (δηλ. το κατ' εικόνα)· γεννούν το απερίγραπτο κάλλος και δεν αφήνουν την ευγένεια της ψυχής να μαραθεί, γιατί ακριβώς την ποτίζει και την τρέφει συνεχώς.
6. Αυτό το Αίμα που κοινωνούμε κάνει τον νου μας λαμπρότερο και την ψυχή μας λαμπρότερη από την φωτιά και την ψυχή μας λαμπρότερη και από το χρυσάφι. Με τη Θεία Κοινωνία αναμιγνύεται η ψυχή μας με την ψυχή του Χριστού· το σώμα μας με το σώμα Του και το αίμα μας με το Αίμα Του.
7. Τι θαύμα είναι να αναμείξουμε το νου μας με τον νου του Χριστού· να γίνει ένα κράμα η θέλησή Του με την θέλησή μας· το Σώμα Του με το σώμα μας και το αίμα του με το αίμα μας. Έτσι, γίνεται ο νους μας θεϊός, η θέλησή μας θεία θέληση και το χωματένιο σώμα μας γίνεται ως το πυρ (την φωτιά).
8. Και έτσι οι Πιστοί μπορούν και αυτοί και να είναι και να ονομάζονται, όχι από την φύση τους, αλλά κατά χάρη θεοί· εξαιτίας του ολόκληρου Θεού, που ολόκληρους τους γέμισε και κανένα σημείο τους δεν άφησε άδειο από την παρουσία Του.
9. Η Θεία Κοινωνία είναι η προετοιμασία μέν της Βασιλείας, αλλά και η πρόγευσή της, αφού ο Χριστός προσφέρει τον εαυτόν Του στον πιστό διά μέσου αυτής και έτσι ανατέλει στις ψυχές μας η μέλουσα Βασιλεία.

10. Πλέον τα μέλλοντα είναι χαρισμένα σε μας και ενώ αναμένουμε τον Ερχόμενο, ταυτόχρονα κοινωνούμε τον Ερχόμενο· κοινωνούμε την μελλοντική χαρά. Έτσι ο θάνατος δεν είναι τίποτε άλλο για τον πιστό παρά η μετάβασή του από την πρόσκαιρη στην αιώνια Ζωή.
11. Η μακαριότητα μέσα στην οποία ζουν οι Πιστοί στην Βασιλεία είναι αυτός ούτος ο άγιος Άρτος και το Ποτήριο της Ζωής. Το Μυστήριο αυτό της ένωσης του Θεού με τον άνθρωπο, ο ιερός Χρυσόστομος το εκφράζει με μία φράση: «Εμείς και ο Χριστός είμαστε ένα!»

056 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ (Δ')

1. Με την Θεία Κοινωνία ο πιστός δέχεται μέσα του το Φως του αληθινού. Η ψυχή του ενώνεται με τον Χριστό, τον Ήλιο της δικαιοσύνης. Ο νους του αναμιγνύεται με τον Θεό, φωτίζεται όλος με το θείο φως και μέσα του αποκαλύπτονται απόρρητα μυστήρια.
2. Ο Χριστός γίνεται για τον πιστό που κοινωνήσε: Φως, ειρήνη, χαρά, ζωή, ένδυμα, κατοικητήριο και θείος οίκος· του γίνεται ο Χριστός, άδυτος ήλιος, άστρο που δεν σβήνει ποτέ και λαμπάδα που φέγγει συνεχώς μέσα στον οίκο της ψυχής του.
3. Στην ευλογημένη Βασιλεία του Τριαδικού Θεού, μέσα στην θεία κοινωνία, οι δίκαιοι θα λάμπουν όπως τον ήλιο! Γιατί, μέσα στην ύπαρξή τους θα αντανακλούν οι ακτίνες του αληθινού φωτός που κατοικεί μέσα τους.
4. Ο Χριστός, όντας ασύγκριτο και μεγαλοπρεπές θαύμα, ενώνεται με τις ανθρώπινες υποστάσεις, αναμιγνύοντας τον εαυτό Του με κάθε πιστό, διά της μεταλήψεως του αγίου Του Σώματος.
5. Ο Χριστός γίνεται ένα σώμα με μας και μας κάνει ολόκληρους κοινωνούς της θεότητας Αυτού, γιατί, στο Σώμα του Χριστού που κοινωνούμε κατοικεί όλο το πλήρωμα της θεότητας σωματικώς (Κολ. 2, 9). Και πώς δεν θα φωτίσει με την θεϊκή ακτινοβολία του Σώματός του, όταν βρίσκεται μέσα στις ψυχές εκείνων που άξια Τον κοινωνούν;
6. Μετά την Θεία Κοινωνία, τόσο ο ιερέας, όσο και οι πιστοί που είναι γύρω του, καταλήγουν σε ευχαριστία και δοξολογία του Θεού. Παράλληλα, παρακαλούν τον Κύριο να γεμίσει το στόμα αυτών με αίνηση, ώστε να εξυμνήσουν αξίως την δόξα Του...
7. Οι πιστοί εύχονται ο αγιασμός που έλαβαν μέσα τους να παραμείνει και να μην προδώσουν την χάρη που έλαβαν ούτε να χάσουν την δωρεά. Αυτό, βέβαια,

μόνο το δικό Του χέρι μπορεί να το πετύχει. Γι' αυτό παρακαλούμε, μετά την Θεία Κοινωνία, "διατήρησέ μας στον αγιασμό Σου".

12. Όταν όλη μέρα και κάθε ώρα μελετούμε την δικαιοσύνη του Θεού (η οποία εκφράζεται με την σοφία και την φιλανθρωπία Του, μέσα από τα Μυστήριά Του), αυτή η μελέτη μπορεί να διατηρήσει και κρατήσει μέσα μας τον αγιασμό, να μας αυξήσει την πίστη στο Θεό μας και να ανάψει μέσα μας την αγάπη μας προς Αυτόν και έτσι, τίποτε το πονηρό δεν θα αφήνει να μπει στην ψυχή μας. ο Χριστός είμαστε ένα!»

057 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΠΟΛΥΣΗ (Α')

1. Η ευχή που διαβάζει ο ιερέας εις επήκοον πάντων, μετά την κοινωνία των πιστών, είναι σύμβολο της προσευχής που έκαναν οι μαθητές του Χριστού στο τέλος του μυστικού Δείπνου: "Και υμνήσαντες, λέει, εξήλθον εις το όρος των ελαιών."
2. Ο Κύριος ευχαρίστησε, πριν δώσει στους μαθητές Του το άγιο Σώμα Του και το τίμιο Αίμα Του· το ίδιο, λοιπόν, πρέπει και εμείς να ευχαριστούμε. Αλλά και μετά που τους έδωσε τα Άχραντα Μυστήριά Του, και πάλιν ευχαρίστησε και ύμνησε, για να κάνουμε ακριβώς και εμείς το ίδιο.
3. Αυτός που είναι απρόσιτος και σε αυτά ακόμα τα Σεραφείμ· ο κτίστης και δημιουργός και δεσπότης μας, όχι μόνο μας βλέπει και μας μιλά και μας παρέχει τα απαραίτητα για την συντήρησή μας, αλλά επιπλέον μας χαρίζει την δική Του Σάρκα και το δικό Του Αίμα το πανάγιο μας καταξιώνει να πίνουμε, τα οποία θυσίασε για χάρη της δική μας σωτηρίας.
4. Είναι ανεκκλήτο το μεγάλο βάρος των πολλών δωρεών, με τις οποίες μας στόλισε ο φιλάνθρωπος Θεός. Επιπλέον, ενώνεται μαζί μας, από την άμετρον Του ευσπλαχνία, Αυτός που είναι πέραν πάσης καθαρότητος και ασύγκριτος στην δόξα.
5. Και αφού καθαρίσει την ρερυπωμένη ψυχή και το σώμα μας, εισέρχεται και κατοικεί μέσα μας δια των φρικτών Του μυστηρίων. Και η Αγία Τριάς, ο Θεός μας, μας κάμνει θρόνον και οίκον της απροσίτου δόξης και βασιλείας Του.
6. Η Θεία Λειτουργία είναι μία πορεία, της οποίας ο σκοπός και το τέλος είναι η συνάντηση του Θεού και η ένωση του ανθρώπου μαζί Του. Και ήδη βρισκόμαστε τώρα στο τέλος της πορείας αυτής, όπου ο σκοπός της έχει πραγματοποιηθεί.

7. Είδαμε το φως του αληθινού, είδαμε τον Κύριο μεταμορφωμένο πάνω στο όρος Θαβώρ, τον είδαμε θυσιαζόμενο, αναστάντα, αναληφθέντα· και τώρα, κοινωνήσαμε το άγιο Σώμα Του και το πανάχραντο Αίμα Του.
8. Αφού στην Θεία Λειτουργία πήραμε μέσα μας τον Χριστό και λάβαμε την ειρήνη του Θεού, καλούμαστε τώρα να Τον μεταφέρουμε στον κόσμο (τον Χριστό) και να γίνουμε μάρτυρες της ζωής Του μέσα στον κόσμο.
9. Γιατί, κάθε πιστός που κοινωνεί τον Χριστό γίνεται ουρανός έμψυχος· γίνεται μάρτυρας της παρουσίας του ουρανού Βασιλέως μέσα στον κόσμο. Μετά την Θεία Κοινωνία βγαίνουμε στον κόσμο φωτισμένοι, ζωοποιημένοι, χριστοφόροι και πνευματοφόροι. Και καλούμαστε να αγωνιστούμε να φυλάξουμε άσβεστο το φως που δεχτήκαμε και να κρατήσουμε αμόλυντα τα χαρίσματα του Πνεύματος που μας χαρίστηκαν.
10. Η Θεία Λειτουργία άρχισε με την ειρήνη και στην διάρκειά της πολλές φορές μας δόθηκε η ειρήνη του Θεού. Καλούμαστε τώρα να προσφέρουμε την αγάπη και την ειρήνη στον κόσμο. Γιατί, ειρήνη και αγάπη πάνε μαζί, και αποτελούν την ρίζα και ταυτόχρονα τον καρπό της Θείας Λειτουργίας.

058 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΠΟΛΥΣΗ (Β') - ΤΕΛΟΣ

1. Η οπισθάμβωνος ευχή ονομάζει τους πιστούς πλήρωμα της Εκκλησίας του Χριστού. Η Εκκλησία είναι το πλοίο του Χριστού, που ταξιδεύει στον κόσμο τούτο, με τελικό προορισμό την βασιλεία των Ουρανών.
2. Για Κυβερνήτη έχει τον ίδιο τον Χριστό, κατάρτι έχει τον τίμιο Σταυρό του Κυρίου, πηδάλια τις δύο διαθήκες, Παλαιά και Καινή, σχοινιά τεντωμένα ολόγυρα έχει την αγάπη του Χριστού, που περισφίγγει την Εκκλησία μας· για πανιά έχει το Άγιο πνεύμα, το οποίο κινεί την Εκκλησία και ναύτες, δεξιά και αριστερά, έχει τους αγίους αγγέλους που περιφρουρούν τους πιστούς.
3. Συμπληρώνοντας ένας άλλος άγιος Πατέρας, μαζί με τα πιο πάνω, θέλει ως πρωραία τον Επίσκοπο, ναύτες τους Ιερείς, επιβάτες το πλήθος των πιστών αδελφών και όλη την τρικυμισμένη θάλασσα τον κόσμο.
4. Στο τέλος της Θείας Λειτουργίας ευλογεί με το ψαλμικό το όνομα του Κυρίου: Είη το όνομα Κυρίου ευλογημένον από το νυν και έως τους αιώνους...
5. Με το όνομα αυτό, κάτω από το οποίο θα γονατίσει κάθε λογική ύπαρξη, καταλύθηκε ο θάνατος, δέθηκαν οι δαίμονες, ο ουρανός άνοιξε, οι πύλες του παραδείσου αποχώρησαν, επέμφθη το Άγιο Πνεύμα, οι δούλοι έγιναν

ελεύθεροι, οι εχθροί υιοί, οι ξένοι έγιναν κληρονόμοι, οι άνθρωποι έγιναν άγγελοι, και όχι μόνο, έγιναν υιοί του Θεού και θεοί κατά χάριν.

6. Μετά παρακαλεί ο ιερέας να γεμίσει τις καρδιές των πιστών με την χαρά του Κυρίου.
7. Στην απόλυση παρακαλεί ο ιερέας τον Θεό να μας ελεήσει και να μας σώσει, γιατί, τίποτα δικό μας δεν έχουμε να παρουσιάσουμε άξιον της σωτηρίας· αλλά, αποβλέπουμε στο έλεος και την φιλανθρωπία Εκείνου που μπορεί να μας σώσει. Απλά, με την τήρηση των εντολών και τον σεμνό βίο, καθιστούμε τους εαυτούς μας δεκτικούς της χάριτος του Κυρίου, του αγιασμού και της σωτηρίας.
8. Αφού, λοιπόν, χρειαζόμαστε το θείον έλεος για την σωτηρία μας, επικαλείται ο ιερέας και φέρει πρέσβεις όλους τους αγίους και προπάντων την Παναγία Μητέρα του Θεού.
9. Το αντίδωρο που μοιράζει ο ιερέας στους πιστούς, στο τέλος της θείας Λειτουργίας, είναι γι' αυτούς που δεν είχαν κοινωνήσει και το παίρνουν αντί του δώρου, δηλαδή της θείας Μεταλήψεως. Όσοι με πίστη λαμβάνουν το αντίδωρο αγιάζονται.
10. Και συγχρόνως ασπάζονται την δεξιάν του ιερέως, τα χέρια του οποίου είχαν προηγουμένως κρατήσει το Σώμα του Σωτήρος Χριστού και έτσι μεταδίδεται, σ' αυτούς που το ασπάζονται με πίστη, η χάρη και ο αγιασμός.

ΤΕΛΟΣ (της σειράς της Ερμηνείας) ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ Η ΔΟΞΑ.